

Folket sier nei til ACER og høye strømpriser!

■ Over 80 prosent av de som tar stilling vil at Norge melder seg ut av EUs energibyrå ACER, viser en ny meningsmåling.

■ Nei til EU har anket ACER-saken til lagmannsretten og får sterk støtte til å føre saken videre. Til nå er det samlet inn en million kroner til anken. Bli med oss videre i kampen!
Side 2, 4-7

Bli medlem i Nei til EU!

Send følgende SMS-melding
NEITILEU <DITT NAVN OG EPOSTADRESSE> til
2090 (200,-)

Strømprisalliansen krever ut av ACER

Skal politisk styring av vannkrafta bli en realitet, trengs konkrete krav, breie allianser og nye aksjoner slik at regjeringa endrer kurs.

Sjefen i Norsk Industri (NHO), Stein Lier Hansen, tar bladet fra munnen og mener at strøm ikke kan være en vare som alle andre. Standpunktet får støtte fra en rekke industriledere, bondeorganisasjoner og faglige tillitsvalgte på brei front. Blant de rødgrønne støtter Sp, SV og Rødt krav om å ta tilbake politisk styring med strømekспорт og pris, mens Arbeiderpartiet satser på avklaringer via kommende utredninger. Olje- og energiminister Marte Mjøs Persen mener at strømpris skal bestemmes av markedet alene, fordi noe annet bryter med EØS-avtalen og våre internasjonale forpliktelser. Også statsminister Jonas Gahr Støre holder på alliansen med markeds-Norge.

Mot dette står et todelt strømprisopprør. En retning fokuserer på at stat, og kommuner får skattebetalerne og vil ha tilbake pengene i form av bedre støttetiltak – så lenge EU og ESA godtar det. En annen retning mener støttetiltak er nødvendig, men vil i tillegg ha et annet vannkraftregime som gir levelige strømpriser på kort og lang sikt. Frykten er stor for at høye strømpriser truer den kraftforedlende industrien, undergraver nødvendig kraft til det grønne skiftet samt bidrar til ytterligere nedlegging av gardsbruk.

Strømprisalliansen, der også Nei til EU deltar, er et initiativ fra tillitsvalgte tilhørende Industriaksjonen. Sammen med en rekke av LOs lokalorganisasjoner kreves regulering av krafteksporten, ut av ACER og EUs energiunion, langsiktige og forutsigbare kraftpriser for landbruk og industri samt topris-system for oss andre.

Krav om regulering av krafteksporten får i tillegg støtte fra 60 Ap-ordførere. Dette retter seg ikke mot kraftutveksling med våre naboland som er både nyttig og nødvendig, men er et krav om nasjonal kontroll med vannkrafta.

Våre vannmagasin bidrar til en unik, rein og fornybar kraftressurs. Det er korttenkt å tappe magasinene her og nå, selv om stat og kommune tjener på

det, spesielt når alle andre taper. Det hjelper heller ikke å bygge ut mer kraft så lenge dette strømmer ut i andre enden via utenlandskabler. Fyllingsgraden i vannmagasinene må sikres.

Tidligere kunne Stortinget gripe inn med styring og regulering. Men ved tilslutning til ACER og spesielt EUs tredje energimarkedspakke, settes stortingsvedtatte lover til side. Det er fortsatt viktig at kraftselskaper eies av det offentlige, men strømprisene påvirkes uansett ikke når de er omringet av markedstvang.

Strømpriskrisa omfatter hele Europa, der vår krise oppstår via kraftbørs og binding til EUs kraftmarked og priser. Dette må endres. Nødparagrafen i EØS-avtalens artikkel 112 må tas i bruk. Energimarkedspakke tre må reforhandles, spesielt forordningen om grensekryssende krafthandel. Det samme gjelder andre kabelavtaler.

EØS-avtalen har ingen angrepaparaграф. Men den åpner opp for å finne tilpasninger når det oppstår alvorlige problemer. Energilandet Norge har gode kort på handa som kan brukes ved

AV ROY PEDERSEN

Leder i Nei til EU

roy.pedersen@neitileu.no

forhandlinger i EØS-komiteen, selv om det ikke blir lett. Men fortsatt høye strømpriser og ingen eksportregulering, sjøl med økt kraftutbygging, er ikke noe alternativ.

Forankringen til EØS-avtalens markedstvang er ikke over med dagens ACER og energimarkedspakke tre. Pakke nummer fire har EU allerede vedtatt, og departementet forbereder både tilpasning og stortingsbehandling. Vedtas denne, bindes Stortingets hender og føtter enda mer til jojo-priser og strømprissjokk. Derfor må vetoretten brukes.

Strømprisopprøret er ingen døgnflue.

Folk er forbanna og kan gi ei rødgrønn regjering et skikkelig banesår hvis man fortsetter som nå. Lojalitet til velgerne må gå foran fortsatt støtte til kraftliberalisme og EUs energiunion.

En ny kurs krever nærkamp med EØS-avtalens ACER og EØS-politiet ESA. Man kan fortsatt velge å la være, men da risikeres at tusenvis av dagens og morgendagens industriarbeidsplasser går tapt.

Strømprisdemo. Roy Pedersen holdt appell på Strømprisalliansens demonstrasjon 20. januar. FOTO: EIVIND FORMOE

EU fra finanskrise til samfunnskrise

Den etter hvert så verdensomspennende krisa fra 2007/2008 starta med et ras av konkurser på begge sider av Atlanterhavet. På få uker hendte det som ikke skulle hende: den angivelig krisefrie kapitalismen havna midt i ei finanskrise djupere enn på sytti år.

Nesten overalt i Europa «løste» regjeringene bankkrisene ved å pøse penger inn i bankene. Disse pengene måtte de fleste regjeringene låne på hardt rammede kriserammede finansmarkeder. De landa som var hardest ramma, måtte naturlig nok betale de høyeste rentene. Dette førte til at statsgjelda økte til rekordhøye nivåer. For landa i eurosonen økte den samlede statsgjelda til nesten 90 prosent av bruttonasjonalproduktet (bnp) – 25 prosentpoeng høyere enn før krisa.

For å bygge ned den skremmende høye statsgjelda, skar de fleste regjeringene ned på offentlige utgifter. Det skjedde på fire måter, ved å skjære ned tallet på offentlig ansatte, ved at offentlig ansatte måtte finne seg i lavere lønn enn før, ved at det offentlige tjenestetilbudet ble skåret ned, og ved at det ble kutta i pensjoner og andre sosiale overføringer.

I land der arbeidsløsheten ble størst, forlangte den såkalte «troikaen», EU-kommisjonen, EUs sentralbank og Det internasjonale pengefondet (IMF) at det skulle kuttes mest – både i offentlige budsjetter, i lønninger, i pensjoner, i sosialhjelp og i andre tjenester.

I arbeidslivet var det lite å glede seg over. I de fleste land i Europa var det mer ufrivillig deltidsarbeid og midlertidig arbeid, mer svart arbeid, større lønnsforskjeller og flere «working poor», mennesker i heltidsarbeid som ikke tjente nok til å forsørge seg sjøl.

Økt konkurransevne skulle være løsningen på alle problemer for alle EU-land. Dette kravet om konkurransevne slo tilbake som en boomerang siden EU-land handler mer med hverandre enn med land utafor EU. Det førte til at alle EU-land ble trukket inn i nedadgående spiraler, der de gjorde det nasjonale markedet minst mulig og endte med å eksportere stadig mer arbeidsløshet til hverandre.

Verre enn som så: De EU-land som lyktes best i kappløpet om konkur-

Protest mot nedskjæring. Demonstrasjon i Irland 2013 mot nedskjæring som følge av eurokrisen. FOTO: WILLIAM MURPHY

Krisepakken dreide politikken i retning av markedsliberale løsninger.

DAG SEIERSTAD
Standpunkt 1-2022

ransevne, eksporterte ekstra mye arbeidsløshet til andre EU-land. Advarslene mot denne meningsløse krisepolitikken kom etter hvert fra mange hold, fra europeisk fagbevegelse, fra stadig flere økonomer, fra FN's arbeidslivsorganisasjon ILO – og til slutt, etter mye om og men, også fra IMF. Men det var mange år for seint.

Valutaunionen skulle bidra til at alle euroland fikk like vilkår – samme rentenivå som andre euroland og ingen valutarisiko ved veksling innad i eurosonen. Men det ble ikke like vilkår. Noen få land – og særlig Tyskland – trakk alle fordelene ved valutaunionen både før finanskrise i 2008 og etterpå.

Tyskland fikk en valuta som var mindre sterk enn D-marka ville ha vært. De fleste andre land, og særlig Hellas, Portugal, Spania og Italia fikk en valuta som var altfor sterk for det de hadde av konkurranseutsatt næringsliv.

AV DAG SEIERSTAD

Medlem av rådet i Nei til EU
standpunkt@neitileu.no

Framtida til EU er mer uviss enn på lenge. Det skyldes ikke minst de mange uløste krisene:

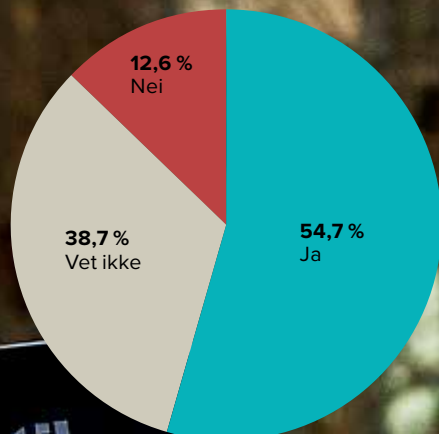
- en økonomisk stagnasjon som stadig flere økonomer frykter kan slå ut i ei ny finanskrise,
- ei flyktningkrise som blottlegger at knapt noe er så ulikt fordelt mellom EU-statene som den politiske viljen til å ta imot asylsøkere,
- ei klimakrise som krever betydelige og omstridte samfunnsendringer hvis det skal bli mulig å holde den globale oppvarmingen lav nok.
- og et arbeidsliv der belastningen på de sårbare skjerpes enten de er i jobb eller står i fare for å miste jobben.

Alle disse krisene har på dramatisk vis festa kapitalkreftenes grep omkring alle tilløp til det en kunne kalle en sosialt regulert kapitalisme.

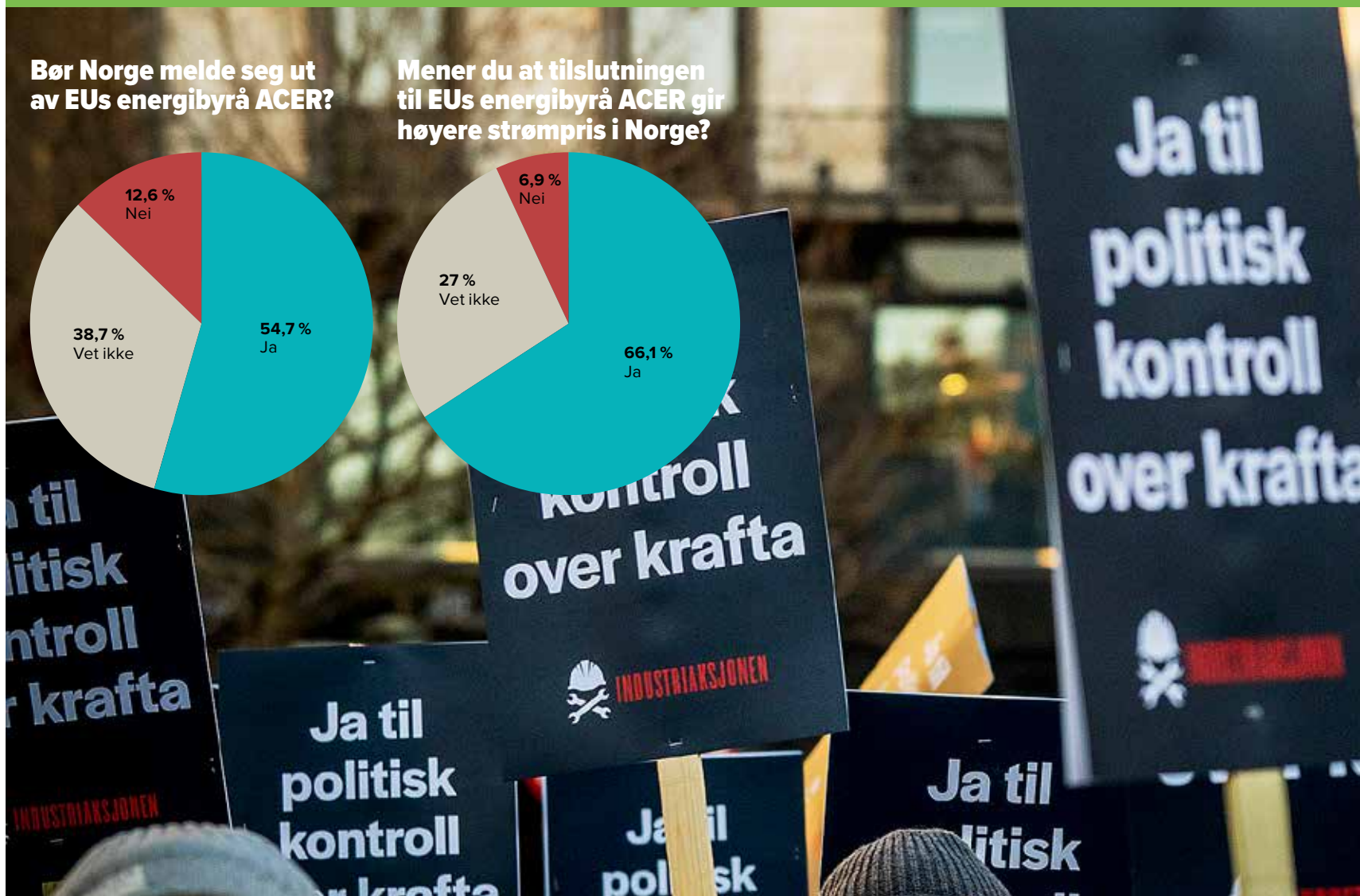
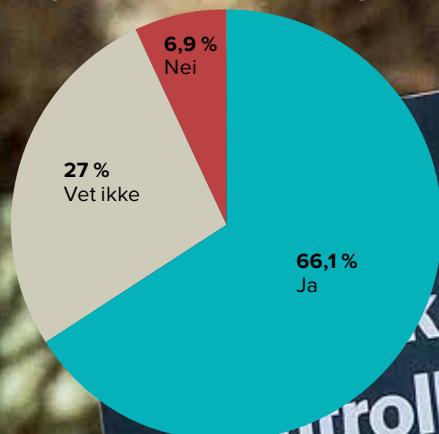
I de fleste EU-land dreide krisepakken politikken kraftige skritt i retning av markedsliberale løsninger. Statsbedrifter og annen offentlig eiendom, til og med veier og flyplasser, ble lagt ut på salg. Uten noen grunnleggende samfunnsdebatt ble det i mange land privatisert i et omfang og i en fart som få partier ville ha gått til valg på.

Krisa på 1930-tallet endte i mange land med klassekompromisser som innebar en klar forskyvning av makt til fordel for breie lag av befolkningen. I EU har kriseåra etter 2007 så langt befesta det kapitalherredømmet som skritt for skritt har utvikla seg siden starten av 1980-tallet.

Bør Norge melde seg ut av EUs energibyrå ACER?

Mener du at tilslutningen til EUs energibyrå ACER gir høyere strømpris i Norge?

NY SENTIOMÅLING:

Flertall for å melde Norge ut av ACER

Over 80 prosent av de som tar stilling, vil at Norge melder seg ut av EUs energibyrå ACER, viser en ny meningsmåling.

Bare et fåtall mener at ACER-tilslutningen ikke gir høyere strømpris. Det er mange flere som vil ut ACER enn at Norge skal bli værende, viser en meningsmåling utført av Sentio på oppdrag fra Nei til EU. Spørsmålet som ble stilt er: «Bør Norge melde seg ut av EUs energibyrå ACER?» Svarene fordeler seg slik:

- Ja: 54,7 %
- Nei: 12,6 %
- Vet ikke: 32,7 %

Målingen er en nasjonal representativ undersøkelse der 1011 personer er spurt i nettskjema (webomnibus) i pe-

rioden 28.–31. januar. Tar vi vekk «vet ikke»-gruppen, er det hele 81,3 % – mer enn 8 av 10 – av de som tar stilling som vil ut av ACER.

– ACER i veien for politisk styring
Nei til EU-leder Roy Pedersen mener resultatet er interessant:

– Det er en økende forståelse for at ACER står i veien for politisk styring med vannkrafta og knytter oss til et europeisk strømmarked som gir økte strømpriser. Denne forståelsen må brukes til økt mobilisering som Støre-regjeringa ikke kommer utenom. Verken husholdninger, landbruket eller industrien kan leve med at strøm er en vare som alle andre, sier Pedersen.

AV MORTEN HARPER

morten.harper@neitileu.no

I en tidligere telefonundersøkelse om samme spørsmål i november fordelte svarene seg i tre omtrent like andeler: ja 33 %, nei 30 % og vet ikke 37 %. Denne undersøkelsen viste dessuten de spurte sine partipreferanser.

Ønsket om å gå ut av ACER var sterkest blant Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Rødt sine velgere. Venstre, MDG og Høyre sine velgere hadde mest ønske om å bli værende. I sum var det betydelig flere av velgerne til de to regjeringspartiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet som vil ut av ACER enn som svarte nei på spørsmålet.

Mener ACER gir høyere strømpris

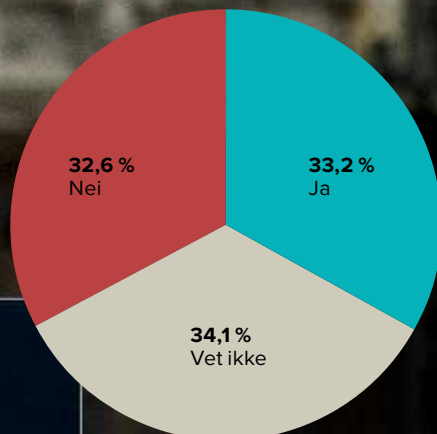
Sentios januarmåling viser videre at det er nesten ingen som mener at ACER-tilslutningen ikke gir høyere strømpris i Norge.

Følgende spørsmål ble stilt: «Mener du at tilslutningen til EUs energibyrå ACER gir høyere strømpris i Norge?» Her er svarene fordelt slik:

- Ja: 66,1 %
- Nei: 6,9 %
- Vet ikke: 27 %

66,1 % mot 6,9 % er et overveldende flertall i ja/nei-spørsmål. Blant de som tar stilling (altå uten vet ikke-gruppen) er det 9 av 10 som svarer ja – og bare 1 av 10 nei.

Foretrekker du en handelsavtale med EU i stedet for EØS-avtalen?

FLERE VIL HA HANDELSAVTALE ENN EØS:

Vil heller ha handelsavtale

Står oppslutningen om EØS for fall?

En ny meningsmåling viser at det er flere som foretrekker en handelsavtale med EU enn EØS-avtalen.

Meningsmålingen er utført av Sentio på oppdrag fra Nei til EU. Spørsmålet som ble stilt er: «Foretrekker du en handelsavtale med EU i stedet for EØS-avtalen?» Svarene fordeler seg på denne måten:

- Ja: 33,2 %
- Nei: 32,6 %
- Vet ikke: 34,1 %

Målingen er en nasjonal representativ undersøkelse der 1011 personer er spurt i nettskjema (webomnibus) i perioden 28.–31. januar. Her har altså tilhengerne av å erstatte EØS-avtalen

med en handelsavtale et overtak, selv om forskjellen er liten (0,6 %-poeng) og vet ikke-gruppen er stor.

Ser et stemningskifte

Mens en del andre undersøkelser har vist et betydelig flertall for EØS, viser denne målingen at EØS-avtalen er omstridt og deler befolkningen i tre ganske like store grupper. Disse målingene spør som regel om ja eller nei til EØS-avtalen, uten å vise til noe alternativ.

Nei til EU-leder Roy Pedersen ser et stemningskifte og mener det er ikke så merkelig:

– Vi har en olje- og energiminister som åpent sier at EØS-avtalen står i veien for å gjøre noe med strømprisene. Det går an å bli EØS-motstander av mindre. Vi må fortsette med meningsmålinger som har handelsavtale som svaralternativ, sier Pedersen.

Ny meningsmåling

Meningsmålingen er gjennomført som er en nasjonal representativ undersøkelse der 1011 personer er spurt i nettskjema (webomnibus) i perioden 28.–31. januar.

PUBLIKASJONER FRA NEI TIL EU

Kan arbeidslivet redde ut av EØS-fella? – 60 kr

Fra bemanningsbransjen til kabotasje og taxi – EØS-avtalens frie flyt og konkurranseregler begrenser mulighetene for nasjonal kontroll og et ryddig arbeidsliv. Vett nr. 1 2022 undersøker også EØS-tilsynet ESAs angrep på serisitetmodellene for offentlige anskaffelser, og gjennomgår innholdet i EUs minstelønnsdirektiv. Når vil regjeringen innfri løftene om varige unntak fra EUs fjerde jernbanepakke, og hvordan ser framtida ut for norsk industri med strømpriser fra EUs energiunion og ACER? 48 sider.

Alternativer til EØS-avtalen – 60 kr

Vett nr. 3 2021 handler om en bedre og jevnbyrdig avtale til erstatning for EØS-avtalen. EØS begrenser norsk politikk på mange måter, som å stanse tiltak mot sosial dumping, øker importen av landbruksvarer, utsetter klimakutt i Norge og fratrar nasjonal styring på energiområdet. Det mange myter om hva EØS betyr for norsk handel, som dette heftet vil oppklare. 48 sider.

Skal EU styre strømmen? – 60 kr

EUs Energipakke 4 innebærer at energibyrået ACER får enda mer myndighet på bekostning av nasjonal styring. Energipakke 4 har konsekvenser for blant annet strømmen og muligheten for å bruke fornybar kraft til utvikling av grønn industri i Norge. Det er tema for Vett nr. 3 2020. 48 sider.

for Vett nr. 3 2020. 48 sider

Klima for handling? – 10 kr

Innføringshefte om EUs klimapolitikk og konsekvensene den har for Norge. Heftet svarer på spørsmål som: Fører EU en ambisiøs klimapolitikk? Er norsk EU-medlemskap bra for klima? Ville vi kuttet mer utslipp uten EØS-avtalen? 12 sider.

EØS bestemmer – 8 kr

Aktuell pamflett. Hvordan EØS-avtalen overstyrer arbeidslivslovgivning, tariffavtaler, jernbane og energipolitikk. 16 sider.

Bestill eller last ned:
www.neitileu.no

ACER-ANKEN ER LEVERT LAGMANNSRETTEEN:

Sterk støtte til søksmålet

Nei til EU opplever sterk støtte til ACER-saken. Til nå er det samlet inn **en million kroner** til anken.

Siden 2018 er det totalt samlet inn 2,4 millioner kroner til søksmålet.

– Vi er overveldet over den sterke støtten til ACER-saken og takker for alle bidrag, små som store. Vi kommer til å fortsette innsamlingen til vi har samlet inn nok til å føre saken videre helt til Høyesterett om nødvendig, sier Nei til EU-leder Roy Pedersen.

Mer enn lite inngripende

Nei til EU sendte anken i ACER-saken til Borgarting lagmannsrett i slutten av desember. Nei til EU mener at Oslo tingrett har vurdert bevisene i ACER-saken uriktig når det gjelder realitetene i suverenitetsavståelsen. Dommen i sin helhet ankes.

1. Markering utenfor tingretten da behandling av ACER-saken startet 1. november 2021. FOTO: EIVIND FORMOE

2. Runa Evensen og Magnar Nomedal med en varebil full av ved.

3. Kaffekoking på standen.

4. Alf Holmelid (i forkant) med flere deltok i aksjonen.

5. «Spiser romkrem med pinne og taler Roma midt imot.»

AV MORTEN HARPER

morten.harper@neitileu.no

– Vi anker fordi vi mener tilslutningen til ACER og EUs tredje energimarkedspakke er mer enn lite inngripende. Stortinget skulle anvendt Grunnlovens § 115 og tre fjerdedels flertall. Dagens skyhøye strømpriser som skaper fortvilelse hos mange familier og er en trussel for industriarbeidsplasser, viser at dette er alvor, sier Roy Pedersen.

Pedersen sier videre: – ACER har ikke pålagt oss å bygge nye utlandskabler, men systemet fratrar Stortinget muligheten til å styre bruken av dem, og markedstvungen i et felles europeisk kraftmarked hindrer nasjonal kontroll med arvesølv.

I anken påpekes det at elektrisitetsforsyningen er «essensiell for Norge, for befolkningen og for store deler av industrien, og helt essensiell for den kraftkrevende industri». Det heter videre: «Det uttalte mål for EUs energipolitikk er et felles europeisk (dvs. innenfor EU/EØS) energimarked – et marked hvor energien omsettes som en hvilken som helst annen vare og flyter fritt uten hindringer. Og prisen skal

være uavhengig av hvor man befinner seg. Resultatet av denne politikken ser vi i disse dager. Prisen på strøm er på et helt uakseptabelt nivå. Husholdningene klarer ikke å betale. Industri må stenge ned og arbeidere permitteres.»

– En demokratisk rett

– Høyesterett ga oss rett til å fremme søksmålet. En demokratisk rett som en legalitetskontroll av et stortingsvedtak og ikke for at jussen skal overstyre politikken, sier Roy Pedersen.

Det var i november 2018 at Nei til EU stevnet staten. I mars 2021 fikk Nei til EU medhold i Høyesterett om at saken kan fremmes. Oslo tingretts dom 22. november ga ikke Nei til EU medhold. Nei til EU har saksøkt Staten fordi Stortinget ikke fulgte Grunnlovens § 115 om suverenitetsavståelse, som blant annet krever et kvalifisert tre fjerdedels flertall, da EUs tredje energipakke ble vedtatt i mars 2018.

Nei til EUs advokater er Kjell Brygfjeld og Bent Endresen fra Endresen Brygfjeld Torall AS i Stavanger.

2.

3.

4.

5.

Meldte seg ut av Høyre i strømprotest

■ Cecilie Schübeler-Mogstad Sandell ble så rasende over høyre strømpriser at hun hengte opp et tolv meter langt banner som sier «Ingen julebelysning her i år! Strømprisene skal avgjøres i Norge, ikke i EU!». – Jeg kjenner ikke igjen det Høyre jeg meldte meg inn i på 1980-tallet. Fra å være et parti for «vanlig folk», næringsliv og for bedriftsbygging, har Høyre nå utviklet seg i en slags hyperkapitalistisk retning som kun ser ut til å tjene de med de aller, aller største lommebøkene – både i og utenfor Norge, skriver hun i meldingen som følger utmeldingen.

Frp bløffer om makspris

■ – Heller ikke forslaget fra Frp sikrer nasjonal kontroll over kraftmarkedet, sier Roy Pedersen. Frp foreslår å forbedre kompensasjonsordningen som Stortinget har vedtatt ved at denne slår inn ved en strømpris på 50 øre og ikke 70 øre per kilowatttime. – Frp har prisverdig tatt sjølkritikk for å ha støttet ACER, men partiet fremmer ikke så langt krav som tar tilbake nasjonal kontroll med vannkrafta og kraftmarkedet, sier Pedersen.

Fortsatt taxi-kaos

■ Etter hundre dager med ny regjering er drosjenæringa fortsatt like kaotisk og uregulert. Er det nå sånn at velgergarantier er ugyldige hvis de ikke faller i smak hos ESA? Hurdalsplattformen er krystallklar hva drosjenæringa angår: Den ultraliberale taxireformen skal reverseres. Etter hundre dager har ingenting av dette skjedd. Fortsatt er det fritt fram for å søke taxiløve hos fylkeskommunene, uten andre vilkår enn en registrert virksomhet.

SAMLET INN 25 000 KRONER:

Vellykket vedsalg mot ACER

Vest-Agder Nei til EU har vervet medlemmer og solgt ved til inntekt for søksmålet mot EUs energiunion og ACER.

Aksjonen gikk på å verve medlemmer og selge ved til fordel for søksmålet som Nei til EU har gående mot Staten. Resultatet av aksjonen ble 25 nye medlemmer og 25 000 kroner til søksmålet.

Nei til EU mener avståelsen av norsk suverenitet til EUs energibyrå ACER og EØS-tilsynet ESA er i strid med Grunnloven og ikke kan vedtas med vanlig flertall. Derfor har vi gått til sak mot Staten. I november tapte Nei til EU saken i Oslo tingrett, men vi anker saken videre til lagmannsretten.

Til dette søksmålet trengs det derfor økonomiske bidrag for å føre saken videre. Dette ønsket Vest-Agder Nei til EU å bidra til, og aktivist og styremed-

Støtt anken

■ Bidra til kontonummer 1506.06.57308. Merk innbetalingen med «Søksmål».
■ Eller Vipps til 516595.

AV KARL-SVERRE HOLDAL

karl-sverre.holdal@neitileu.no

lem Magnar Nomedal fikk fylkesstyret med seg på en vedaksjon som både skulle gi nye medlemmer og penger til søksmålet.

Kaffekoking på standen

– Aksjonen som foregikk med stands et par lørdager på Lumber ved Kristiansand hvor vi vervet nye medlemmer og solgte ved hvor inntektene skulle gå til søksmålet mot Staten, ble en suksess sier Magnar Nomedal. Resultatet ble 25 nye medlemmer og 25 000 kroner til søksmålet.

Mange av fylkesstyrets medlemmer var med på aksjonen, og det var god stemning, og vi serverte kaffe og kringler til alle oppmøtte.

LØFTER OG RESULTATER ETTER HUNDRE DAGER MED NY REGJERING:

Innfrir regjeringen løftene?

Flere av løftene er på **kollisjonskurs med EØS-avtalen**. Hvordan har det gått etter de første 100 dagene?

Sist sommer gikk Arbeiderpartiet ut med 40 løfter som skulle innfris i løpet av hundre dager hvis de vant valget. Mange av dem er presisert i Hurdalsplattformen til Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

NTB oppsummerer 18. januar at 21 av Arbeiderpartiets 40 punkter er innfridd, mens resten ikke er innfridd eller bare delvis innfridd. Mange av løftene dreide seg om sosiale forbedringer og mindre privatisering. Her skal vi konsentrere oss om løftene som tydeligst utfordrer EØS-avtalen. Ikke overras-

kende er disse løftene ikke innfridd eller bare delvis innfridd.

Anbud i jernbanen

Løfte nr. 10: Stanse anbudsutsetting i jernbanen. **Delvis innfridd.** NTB beskriver kravet som innfridd, men det er en halvsannhet.

I Hurdalsplattformen er løftet presisert slik: «Vi sier nei til konkurranseutsetting, oppsplitting og privatisering av jernbanen, og vil stanse den pågående anbudsutsettingen av jernbanestrekninger i Norge». Som en logisk konsekvens vil regjeringa «så raskt som mulig gå i dialog med EU med mål om å sikre Norge unntak fra deler av bestemmelsene i EUs fjerde jernbanepakke» (s. 80). Denne dialogen har så langt uteblitt, og dette svært vesentlige løftet er dermed ikke innfridd.

Regjeringa har riktignok avlyst konkurransene om trafikkpakkene 4 og 5 på Østlandet og dermed stanset anbudsutsetting på jernbanen. Midlertidig, vel å merke. Dette er forenlig med overgangsbestemmelsene i EUs fjerde jernbanepakke. Men etter 2023 er det EU-regelverket som gjelder fullt ut. Da er regelen at alle offentlige kjøp skal konkurranseutsettes. Den varsle dialogen med EU om varige unntak uteblir.

«Nærkampen med EU om jernbanepakken avlyst», var Aftenpostens overskrift 10. november i fjor. Som et ekko av tidligere samferdselsminister Knut Arild Hareide (KrF) hevder samferdselsminister Jon-Ivar Nygård (Ap) plutselig at regelverket i jernbanepakka gir nødvendig handlingsrom.

Arbeiderpartiet var innbitt motstander av jernbanepakka og for en gangs

AV JAN R. STEINHOLT

jan@neitleu.no

skyld villig til å legge ned veto i EØS, nettopp fordi Ap mente jernbanepakka stengte døra til handlingsrommet. Hvis Nygård og Støre brått har sett lyset i tunnelen, er det vel bare å slå på tråden til Brussel og kreve varige unntak fra regelverket om obligatorisk konkurranseutsetting og overstyring fra EUs jernbanebyrå?

Lite tyder på at det vil skje, med mindre regjeringspartner Senterpartiet insisterer på at Hurdalsplattformen må etterleves.

Energikommisjon

Løfte nr. 20. Sette ned en energikommisjon for å kartlegge energibehovene i framtida, med mål om at Norge fortsatt skal ha overskuddsproduksjon av kraft.

Delvis innfridd. Det samme kravet er gjentatt i erklæringa fra Hurdal, som også slår fast at ingen nye utenlandska- bler skal bygges i fireårsperioden. Her står det videre at man skal «utrede hvordan norsk krafteksport påvirker norsk forsyningssikkerhet og norske strømpriser, og hvilke konkrete tiltak som kan bidra til å sikre at norsk fornybar kraft forblir et konkurransefortrinn for norsk industri». Samtidig skal det nordiske og europeiske kraftsamarbeidet videreføres, hvordan nå enn det skal forenes med det foregående. Hva regjeringa vil gjøre når det gjelder EUs fjerde energimarkedspakke, nevnes ikke med ett ord.

Idet Standpunkt går i trykken, melder regjeringa at den har oppnevnt en energikommisjon med tidligere konkurransedirektør Lars Sørgard som leder (se egen sak). Kommisjonens fokus skal være utvikling av ny norsk «grønn» kraftproduksjon, ikke sikring av at elektrisitetsforsyninga kommer tilbake under nasjonal kontroll.

Forby innleie

Løfte nr. 23. Forby innleie som fortren- ger faste ansettelser. **Delvis innfridd.** Regjeringa har igangsatt lovarbeid for å fjerne generell adgang til mid- lertidige ansettelser. Helt på tampen av hundredagersperioden ble det også klart at regjeringa vil forby innleie av arbeidskraft fra bemanningsselskaper i byggebransjen i Oslo, Viken og tidlige- re Vestfold fylke. Det har utløst jubel i flere fagforbund som har kjempet for regulering i denne bransjen helt siden det første frislippet for vikarbruk kom i 2000 (Blaalid), for siden å bli ytterlige- re «normalisert» med innføring av EUs vikarbyrådirektiv i 2012.

Men regjeringa vil ikke sette kroken på døra for bemanningsbransjen i hele landet og i andre bransjer. Allerede 10. oktober avkreftet Jonas Gahr Støre og Hadia Tajik overfor NRK at de ville ha et forbud.

– Men blir det forbudt, slik dere lovte, spurte NRK og fikk til svar:

– Nei, ikke forbud. Det har vi ikke sagt. Vi vil ikke at innleie skal fortren- ge vanlig arbeid. Og da må vi ramme det mye mer inn enn det er i dag.

Et totalforbud vil være i strid med vikarbyrådirektivet og påkalle ESAs vrede. Derfor snakker regjeringa bare om å begrense omfanget av denne virk- somheten.

Stanse frislipp i taxinæringen

Løfte nr. 26. Stanse frislippet i taxi- næringen, og starte arbeidet med en handlingsplan mot sosial dumping i transportsektoren.

Ikke innfridd. – Vi vil gjeninnføre krav om taxisentraler, lys på taket, taksame- ter og uniformerte sjåfører, garanterte Arbeiderpartiets nestleder Bjørnar Skjæran før valget i fjor høst. Et av de klareste punktene i Hurdalsplattfor- men handler om drosjenæringa. Ved si- den av det Skjæran nevner, understre- ker regjeringserklæringa at ordningen med fylkeskommunal antallsregule- ring skal gjeninnføres.

Vinteren 2022 er det fortsatt fritt fram for privatpersoner og selskaper å søke om så mange løyver de bare vil. Idet Standpunkt gikk i trykken meldte Samferdselsdepartementet (14.2.) at forslag til endringer i drosjeregulering vil bli sendt ut på høring så fort som mulig.

I pressemeldinga nevnes taksameter og dokumentasjonskrav for løyvehave- re blant de konkrete tiltakene. Kjer- nepunkter som antallsbegrensning og tilknytning til drosjesentral er derimot ikke nevnt. Det er nettopp slike krav som krysser de røde linjene til ESA.

Taxireformen (frislippet) fra den forrige regjeringa var i høy grad inspi- rert og påskyndet av EØS-tilsynet ESA. Et behovsprøvd løyvesystem med an- tallsbegrensning og krav om sentralt- knytning går på tvers av etableringsfri- heten i EØS-avtalen, mener ESA, som for tida presser Island til å liberalisere drosjenæring etter samme modell som den norske.

Samferdselsminister Jon-Ivar Nygård sier til Magasinet for fagorga- niserte at en regulering av antall løyver er noe som vil bli grundig vurdert, men at det krever lovendring. Videre sier han at antallsregulering av løyver «må også vurderes opp mot handlingsrom- met etter EØS-avtalen og prinsippet om fri rett til etablering».

Her er vi ved sakens kjerne. – Om reglene i Norge skulle endres tilba- ke til det som gjaldt da ESA leverte sin grunngitte uttalelse, så tilsier uttalelsen at ESA vil se på det som EØS-regelbrudd, bekreftet kommuni- kasjonsrådgiver Stefania Reynisdottir i ESA overfor E24 i august i fjor. Så langt er det fint lite som tyder på at regjerin- ga har til hensikt å utfordre ESA.

Regjeringen Støre. Fra ven- stre: nærings- minister Jan Christian Vestre (A), landbruks- og matminister Sandra Borch (Sp), klima- og miljøminister Espen Barth Eide (A), justis- og beredskapsmi- nister Emilie Mehl (Sp), kultur- og likestillingsmi- nister Anette Tret- tebergstuen (A), kunnskapsminister Tonje Brenna (A), forsvarsmini- ster Odd Roger Enoksen (Sp), Utviklingsmini- ster Anne Beate Tvinneim, arbeids- og inkluderingsmi- nister Hadia Tajik (A), statsminister Jonas Gahr Støre (A), finansminister Trygve Slagsvold Vedum (Sp), forsknings- og høyere utdan- ningsminister Ola Borten Moe (Sp), fiskeri- og havminister Bjør- nar Skjæran (A), utenriksminister Anniken Huitfeldt (A), helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol (A), kommu- nal- og distriks- minister Bjørn Arild Gram (Sp), olje- og energimi- nister Marte Mjøs Persen (A), sam- ferdelsminister Jon-Ivar Nygård (A) og barne- og familieminister Kjersti Toppe (Sp). FOTO: PETER MYDSKE/STOR- TINGET

NEI TIL EUS KRAV:

Krever utred- ning og stans i myndighets- overføring

Nei til EU lanserte disse ho- vedkrava til ei ny regjering straks valgresultatet forelå 13. september 2021:

UTREDE EØS-ALTERNATIVER: Gjen- nomføre en bredt sammensatt offentlig utredning som viser hvilke alternativer Norge har til dagens EØS-avtale, som samtidig vil sikre en full og forutsigbar markedsadgang til Europa.

STANSE EUS FJERDE JERNBANEPAK- KE: En transportpolitikk uten oversty- ring fra EU. Direktivene og forordnin- gene i EUs fjerde jernbanepakke skal ikke implementeres i Norge.

UT AV ACER: Bruke vetoretten i EØS-avtalen mot myndighetsoverfö- ringen i EUs energipakke 4, og fristil- le Norge fra EUs energibyrå ACER.

STANSE MYNDIGHETSOVERFÖ- RING: Ikke innlemme regelverk i EØS som innebærer avståelse av suverenitet direkte eller indirekte til institusjoner Norge ikke er medlem av, som EUs overnasjonale byråer. EØS-avtalens to- pilarsystem skal respekteres fullt ut i samsvar med avtalens forutsetninger.

Hurdalsplattformen innfrir langt på vei vårt første krav. Skjebnen til de øvrige forblir uvis.

Her hviler ansvaret like mye på Senterpartiet som på Arbeiderpartiet. Senterpartiets problem er at partiet har gått med på at «EØS-avtalen skal ligge fast». Drakampen vil handle om hvor fast den skal ligge. For Hurdalsplatt- formen sier også at «handlingsrommet i avtalen skal utredes og brukes aktivt, og det skal jobbes målrettet for å for- svare norske interesser overfor EU».

Det Roy Pedersen sa straks etter valget, gjelder fortsatt:

– Ap/Sp-regjeringa kommer ikke utenom å ta en nærkamp med EU, EØS-avtalen og EØS-politiet ESA hvis de vil innfri sin egen plattform, sikre støtte fra egne rekker og opprettholde tilslutningen fra fagbevegelse og andre velgere.

Ap og Sp bør bekymre seg over de begredelige meningsmålingene etter valget. Vi spår at trenden vil vare hvis regjeringspartiene fortsetter med å skygge unna bokseringen.

LO-KONGRESSEN 30. MAI TIL 3. JUNI:

LO-kamp om strømpris på kongressen

ACER og regulering av strømprisen blir truleg den viktigaste saka **på LO-kongressen i mai og juni.**

I mai og juni blir det endeleg LO-kongress igjen, over eitt år forseinka. Den høge strømprisen vil truleg gjere ACER og regulering av kraftmarknaden til den heitaste saka på kongressen. Andre store EU- og EØS-saker vil vere utgreiing av alternativ til EØS, taxi, tiltak mot sosial dumping, krav til offentlige anskaffelsar, bemanningsbransjen og vikarbyrådirektivet, EUs minstelønsdirektiv og jernbanepakke 4.

Krever ut av ACER

Boye Ullmann er fagleg leiar i Nei til EU og har vore ein pådrivar bak markeringane for politisk kontroll over strømprisane i vinter.

– Kravet på LO-kongressen må vere ut av EUs energiunion og ACER, og veto mot energipakke 4, seier han.

– No må det ryddast opp og få senka strømprisane. Av omsyn til arbeidsplassane, av omsyn til norsk industri og av omsyn til norske kommunar så må strømprisane kraftig ned og under politisk kontroll. Det fekk ein til på femti-, seksti-, sytti- og åttitalet, så det må vi jaggju klare i 2022 også.

– Olje- og energiminister Marte Mjøs-Persen kan ikkje svare at marknaden vil tene oss godt. Regjeringa må leggja noko konkret på bordet, elles har vi Erna tilbake i regjering om knappe fire år igjen. Vi fekk det til med konsesjonslover og heimfall av vasskraft i 1906 og 1917, vi fekk det til med olje og gass i 1969. Det bør vere mogleg i dag også, slår han fast.

Kamp mot bemanningsbransjen

Ingunn Gjerstad er leiar i LO i Oslo. Ho meiner regjeringa delvis har innfridd lovnadane om å ta grep mot bemanningsbransjen.

– For fagrørsla har det vore viktig å få bukt med bemanningsbyrå i kampen for fast arbeid. For få dagar sidan

bar strevet vårt frukter, sa Gjerstad i appelen sin under strømprisdemonstrasjonen 20. januar.

– Regjeringa kom med ei forskrift som svarar ut eit av våre hovudkrav. Vi tar ingen siger på forskot, og det er ingen siger utan kamp, men forslaget om å forby bemanningsbransjen i Oslofjordområdet viser at det er mogleg å få tannkrem tilbake på tuba. Og å hente seg inn frå liberaliseringa. Vi har no fått aksept for at dette lausarbeidararbeidslivet ikkje kan halde fram slik, sa ho.

Eit forbod mot bemanningsbransjen vil vere i strid med vikarbyrådirektivet, så kampen er på ingen måte over og vil fortsette på kongressen.

EUs minstelønsdirektiv

Nei til EU-leiar Roy Pedersen tek opp ei sak som har vakt valdsame reaksjonar, spesielt i den nordiske fagrørsla.

– EU-direktivet om å pålegge alle medlemslanda lovbestemd minsteløn har ført til ein stor diskusjon i Sverige. Og svensk LO har vedteke at dei ikkje vil betale kontingenten til Den europeiske faglege samorganisasjonen, eller Euro-LO, som vi gjerne seier. Her heime seier regjeringa så langt at dette ikkje er EØS-relevant.

John-Peder Denstad, leiar i LO i Trondheim, peiker på at ordninga med lovfesta minsteløner er vanlege i mange av EU-landa, men ein heilt annan måte å arbeide på enn det vi har gjort i Norden.

– Den europeiske faglege samorganisasjonen har valt å støtte innføring av minstelønsdirektivet i EU. I Noreg handlar motstanden mot lovfesta minsteløn mykje om at vi har ei sterkt organisert arbeidarklasse som gjennom sine organisasjonar og fagrørsla har reell påverknad på lønns- og arbeidsvilkår. Dette handlar om demokrati og arbeidarmakt, seier han.

John-Peder Denstad.

Boye Ullmann.

Han er innstilt på å få med seg LO-kongressen på å seie nei til dette direktivet og også kreve veto.

– Eg skal i alle fall løfte denne saka på kongressen. Minsteløn bryt med noko av det mest grunnleggjande for norsk fagrørsla, slår han fast.

Reversere jernbanepakke 4

Solberg-regjeringa trumfa gjennom EUs fjerde jernbanepakke etter valet, sjølv om det var eit nytt fleirtal som var imot.

– I Hurdalserklæringa til Støre-regjeringa står det at dei vil trekke jernbanepakken delvis ut av EØS. Men deretter seier samferdselsminister Jon-Ivar Nygård at dei skal bruke handlingsrommet innanfor EØS, som er noko anna enn å trekke delar av jernbanepakken ut av sjølve avtalen. Er regjeringa i ferd med å svikte, spør Roy Pedersen.

Denstad meiner jernbanepakken også vil bli ei viktig sak på kongressen.

– Vi må få jernbanepakken ut av EØS igjen. Eg håper dette vil vere eit krav frå jernbaneforbunda på LO-kongressen. Dei jobba breitt for å få på

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitileu.no

Straum på LO-kongressen.

Ingunn Gjerstad, leiar i LO i Oslo, held appell under demonstrasjonen i regi av Straumprisalliansen 20. januar. FOTO: EIVIND FORMOE

EU-quiz

1. Hvilket land har formannskapet i EU fram til sommeren 2022?

2. Og hvilket land overtar i siste halvår?

3. Hva er en hybrid-kabel?

4. Hva er forskjellen på et EU-direktiv og en forordning?

5. Har noe land meldt seg ut av EU, bortsett fra Storbritannia?

6. Hvorfor valgte EU-parlamentet overraskende ny president i januar?

7. Hva heter den nye presidenten?

8. Og er fra hvilken medlemsstat?

9. Hvem leder den norske parlamentarikerdelegasjonen til EFTA (og EØS)?

10. Hvilke statsråder fra medlemslanda deltar i EFTAs ministerråd?

11. Hvilke statsråder deltar i EØS-rådet?

plass eit fleirtal for å avvise jernbaneløsningen, men den blei jo triksa inn likevel. Vi må reise den kampen igjen. Det same gjeld EUs kollektivforordning, som eg sjølv er omfatta av. Eg køyrer buss ein dag i veka.

Regulere taxinæringa

Denstad peiker på at dei som jobbar i taxinæringa er i ein tøff bransje.

– Der har du virkeleg mangel på lønn mellom oppdrag. Det er viktig at vi får tilbake regulering gjennom at fylka tildeler løyver og at taxiane har krav om å vere tilknytta ein taxisentral. Dei tillitsvalde såg for seg å få til ein kollektivavtale gjennom taxisentralane, ikkje gjennom kvar enkelt drosjeeigar. Så kom ESA og slo beina under disse planane, seier han.

– Det som låg i Hurdalsplattforma var å stanse frislepp i taxinæringa og starte arbeidet med ein handlingsplan mot sosial dumping i transportsektoren. Det har ikkje kome igang, trass i at det var lovd gjennomført i løpet av dei hundre første dagane i regjering.

Denstad vil ha mykje tøffare konfrontasjon med ESA, som har skapt den

Faglig nyhetsbrev og nettverk

■ Vårt faglige nyhetsbrev holder deg oppdatert om arbeidsliv, fagbevegelse og EU/EØS.

■ Vi ønsker å utvikle faglige nettverk i ulike landsdeler og mellom ulike bransjer for å bygge EØS-motstanden i fagbevegelsen.

■ Bli med i vårt faglige nettverk!

■ Send epost til jan@neitileu.no for informasjon eller påmelding.

situasjonen vi no har, som som undergrev ein heil bransje.

– Vi må utfordre det som er eit skillett brett av høgrepolitikk inn i Noreg, og det er EØS-avtalen og ESA.

Utgreiing av alternativ

Regjeringa vil greie ut erfaringane med EØS-samarbeidet, noko som også inkluderer ei vurdering av brexit og avtalen Sveits har med EU.

– Fellesforbundet kravde i 2019 ei utgreiing av alternativ til EØS. Vi har ein handelsavtale i botnen, og det er mekanismar for korleis ei utmelding av EØS kan føregå. Vi må krevje ei reell utgreiing av alternativa som eit grunnlag for ein debatt om tilknytning til EU vidare. Det må vi i alle fall på plass på LO-kongressen, seier Denstad.

– Vi må vere klare for dei argumenta vi vil bli møtt med og skremselspropagandaen om kva det vil bety å gå ut av EØS. Vi må imøtegå påstandane om at vi ikkje får selt varene våre, at industrien går under, og at fiskeindustrien blir råka. Vi må ha ein god argumentasjon i botnen.

1. Frankrike
2. Tsjekia
3. Egentlig bare en kabel med flere funksjoner. Som «nyord» i den norske debatten betyr det en utenlandskabel der elektrisiteten blir generert «på midten» av vindmøller til havs og kan sendes i begge retninger.
4. En forordning må innleses ordrett i et lands lovgrunnlag. Norge gjøres som forskrift. Et direktiv kan være mer «romslig», men blir som ofte utfyllt med mer detaljerte forordninger.
5. Tidligere kolonier og selvstyre områder har meldt seg ut. Algerie (etter frigjøring fra fransk kolonistyre 1962), Grønland (etter folkeavstemning i 1985) og den karibiske øya Saint-Barthélemy (2012).
6. Fordi den sittende presidenten David Sassoli fra Italia plutselig døde.
7. Roberta Metsola.
8. Metsola er fra Malta. Hun representerer det kristendemokratiske partiet Partit Nazzjonalista.
9. Trine Lise Sundnes (Ap).
10. Handelsministrene. Fra Norge vil det si nærings- og fiskeriministren.
11. EØS/EFTA-landenes utenriks- eller europaministre.

Svar:

For mange er euroen et symbol på EUs overstyring av nasjonale myndigheter, velferdskutt og høy arbeidsløshet.

MORTEN HARPER

Standpunkt 1-2022

20 ÅR MED EURO:

Mer enn en mynt

20 år etter at euroen erstattet franc og pesetas, står EU-mynten foran **en ny krise**.

I et Frankfurt preget av høye strømpriser er det i alle fall ett storbygg som ikke slukker lyset etter kontortid.

Den europeiske sentralbankens hovedkvarter ved elven Main har i januar markert 20-årsjubileet for euromynten med et lysshow på den høyreste fasaden.

EUs felles valuta ble lansert i finansmarkedene og elektronisk betaling i 1999, men det var 1. januar 2002 at

franc, mark og pesetas ble erstattet av euroens mynter og sedler.

Euroen er ifølge EU-kommisjonens jubileumstekst «et symbol på EUs integrasjon og identitet». For mange andre er den et symbol på EUs overstyring av nasjonale myndigheter, velferdskutt og høy arbeidsløshet. Det de fleste er enige om, er at euroen ble til mest som et politisk prosjekt for å dempe tysk dominans og styrke EU-nivået.

Mens det første målet langt fra er oppnådd, og Tyskland økonomisk har vunnet mye på euroen i forhold til land som Frankrike og Italia, har EU steg for steg fått mer myndighet over penge- og finanspolitikken gjennom disse tiårene.

AV MORTEN HARPER

morten.harper@neitileu.no

19 av EUs 27 medlemsland bruker i dag euro som betalingsmiddel. Etter planen skal euro også innføres i Kroatia neste år. Med en felles mynt kan landene ikke lenger bruke valutapolitikken som et virkemiddel for å regulere tilstanden i økonomien. Eurolandene har også dessuten gitt fra seg muligheten til å styre rentenivået, som bestemmes av sentralbanken i Frankfurt. EUs pengeunion legger også begrensninger på landenes budsjettpolitikk. Underskuddene skal ikke overstige tre prosent av BNP, og statsgjelden må ikke utgjøre mer enn 60 prosent av BNP (den såkalte stabilitetspakten).

Pengeunionen øker de økonomiske spenningene mellom landene i unionen. Ikke alle land er tjent med samme pengepolitikk til enhver tid. Uansett om et land har høy- eller lavkonjunktur så settes det én rente i EUs pengeunion, og den bestemmes ut fra hele områdets gjennomsnitt. Det blir som å plassere bolighus fra Athen til Kiruna, men bare én termostat, og den står i Frankfurt. Da blir det gjerne for kaldt i Kiruna og

for varmt i Athen. Kun i Frankfurt har man en behagelig temperatur.

Lisboatraktaten fastslår at euroen er felles mynt for alle EU-landene som fyller de økonomiske vilkårene, men Danmark er det eneste medlemslandet med et avtalefestet unntak. Blir Norge EU-medlem, sier vi ja til hele EU – inkludert pengeunionen og euro.

Etter finanskrisen falt kronkursen betydelig i årene 2013–2015. Norske eksportvarer ble billigere i utlandet og importerte produkter dyrere. Dette var og er et viktig konkurransefortrinn. Likevel har det selvopnevnte næringspartiet Høyre vært euroens fremste forkjemper her hjemme. Flere ganger har partiet tatt til orde for fellesmyntens fortrefeligheter. Erna Solberg sa det slik da hun besøkte Europabevegelsens landsmøte i mars 2005: «For meg fremstår etter hvert at Norge vil inngå i euro-samarbeidet ved EU-medlemskap som et viktigere og viktigere argument.» Mener den tidligere statsministeren det samme i dag?

Finanskrisen fra 2008 ble i EU en vedvarende eurokrise. De sosiale omkostningene særlig i Sør-Europa var enorme, mange mennesker opplevde liv og helse truet. Røde Kors kalte situasjonen den største humanitære katastrofen i Europa siden andre verdenskrig. Ti år etter var fortsatt arbeidsløsheten i eurolandene 8 prosent. Nedskjæringene for å tilfredsstille EUs budsjettkrav førte til kutt i offentlige velferdsgoder som sykepenge, ledighetstrygd – og helsevesen.

Når Italia og Spania ble særlig hardt rammet i koronapandemiens tidlige fase, er et bakteppe de kuttene som er gjort i helsevesenet, etter påtrykk fra EU. En rapport fra Amnesty International konkluderte med at nedskjæringene har vært ødeleggende for tilgangen til helsehjelp for millioner av spanjoler.

Maastricht-traktaten, som la grunnlaget for euroen, sier at gjeld skal være nasjonal, men under pandemien har EU-kommisjonen fått fullmakt til å ta opp et felles lån på 750 milliarder euro. Det finansierer en tiltakspakke for medlemslandene, men er også et forsøk på å stabilisere euroen økonomisk og politisk. Fordelingen skjer som en blanding av lån og støttemidler til landene. Til grunn ligger forpliktelser som ikke er veldig annerledes enn eurokrisens krav om strukturreformer. For å finansiere støttdelen av tiltakspakken foreslo EU-kommisjonen i desember tre mulige inntektskilder på unionsnivå, blant annet fra klimavotesystemet. Hvis kommisjonen får aksept for å hente inn betydelige inntekter direkte, tar EU historiske skritt i retning av en mer sentralisert finansunion.

Stabilitetspaktens krav er midlertidig satt til side under pandemien. Eurolandene har til sammen en gjennomsnittlig statsgjeld på 100 prosent av BNP, og bare Danmark og Luxembourg hadde i 2020 et budsjettunderskudd mindre enn 3 prosent av BNP. Derfor vil det bli tøffe tak når EU-kommisjonen har varslet at den vil innføre budsjettkravene igjen i 2023. Økonomisk vil det innebære en dramatisk hestekur for kontinentet. Politisk kan dette bli så vanskelig at det ikke skjer neste år, men rammeverket er der og kommisjonens myndighet er ubestridt. Det som kunne utløse en avvikling eller reform av stabilitetspakten er om en av de store landene truer med å forlate eurosonen, for eksempel Italia eller Spania.

Som økonomiprofessor Bill Mitchell har påpekt, er det ikke utsikter til at EU-kommisjonen kan iverksette kravene uten å forårsake «massiv skade på allerede massivt ødelagte økonomier». Han er likevel ikke i tvil om at «de vil prøve». Da står euroen overfor en ny og kanskje sin alvorligste krise.

Teksten er også trykt i Klassekampen.

Den europeiske sentralbankens hovedkvarter i Frankfurt i Tyskland markerer i januar 2022 at det er 20 år siden euroens mynter og sedler ble innført. FOTO: DEN EUROPEISKE SENTRALBANKEN

Svensk LO freser mot egen regjering og euro-LO

Den svenske regjeringa har gjort kuvending og godtar likevel et europeisk minstelønnsdirektiv. LO

i Sverige svarer med å trappe opp sin motstand. En lett revidert utgave av direktivforslaget var nok til at den svenske regjeringa snudde. EU-kommisjonen, EU-parlamentet og ministerrådet ventes å vedta det endelige direktivet om europeisk minstelønn til våren.

– Sterkt bekymret for ubalansen i landbruks-handelen med EU

Nei til EUs landbrukspolitiske konferanse i november tok opp hvordan norsk matproduksjon kan styrkes med et bedre tollvern. Hva EUs nye landbrukspolitikk betyr for Norge og virkninger av EUs klimapakke «Fit for 55» ble også belyst. Etter at fjorårets landbrukspolitiske konferanse måtte avholdes som et rent nettarrangement, kunne Einar Frogner, nestleder i Nei til EU og leder av landbrukspolitisk utvalg, nå igjen ønske velkommen i Landbrukets hus i Oslo. Om lag 20 personer deltok i Oslo, mens en god del flere fulgte direktesendingen. Konferansen kan fortsatt ses og høres i opptak.

Norge må ut av EUs kvotemarked

Det har vært påfallende lite oppmerksomhet knyttet til at regjeringen, i Hurdalsplattfor-

men, i praksis nærmest doblet Norges nasjonale klimamål. Nei til EU mener det har en egenverdi at kuttene skjer i Norge, blant annet for en framtidstrettet omstilling av det norske samfunnet og å lede an i klimaarbeidet med eksemplets makt.

Vi ønsker målsetningen om å kutte samlede norske utslipp velkommen. Men implikasjonen av et slik vedtak må være at Norge forlater EUs kvotemarked.

Les mer på nett

Mer om EUs pengeunion og euroen på Nei til EUs nettsider neitileu.no

**LO-kongres-
sen.** Vedtakene på LO-kongres-
sen vil ha mye å si for om arbeidslivet red-
des ut av EØS-fella. Her har LO-leder Peggy Hessen Følsvik møte med næringsminister Jan Christian Vestre og Ole Erik Almlid i NHO. FOTO: ØYVINN MYGE, NÆRINGS- OG FISKERI-DEPARTEMENTET

VETT 1-2022:

EØS bestemmer

Dette Vett-heftet drøfter en rekke EØS-relaterte saker hvor det endelige utfallet blir avgjørende for framtidige **arbeidsplasser og fagorganisertes lønns- og arbeidsvilkår.**

Fagbevegelsen, og spesielt LO, står på to bein. Det ene er tariffavtalene som skal hindre at arbeidsfolk konkurrerer med hverandre på lønns- og arbeidsvilkår, sikre medlemmene en rettmessig andel av verdiskapningen, kompensasjon for prisstigning, likelønn og viktige rettigheter i arbeidslivet.

Det andre har vært ad politisk vei – historisk særlig i samarbeid med Arbeiderpartiet – å regulere kapitalen og bygge opp offentlige velferdsordninger gjeldende for alle. I tillegg treparts-samarbeid i tråd med intensjonen i den norske modellen.

Angriper den norske modellen

Etter førti år med nyliberalisme er modellen utsatt for rasfare. Det politiske

Vett 1-2022

- Kan arbeidslivet redde ut av EØS-fella?
- Pris: 60 kroner
- Bestill eller last ned fra: neitileu.no

AV ROY PEDERSEN

Leder i Nei til EU

og faglige styrkeforholdet er endret. Toneangivende arbeidsgiverforeninger og arbeidsgivere går inn for å svekke arbeidsmiljøloven og garantiordninger i tariffavtalene. Høyresida i regjering har fremmet profitt i velferden, men uten å blunke fratatt arbeidsløse feriegodtgjørelse. Sosial dumping og lavlønnskonkurransen har fått vokse fram i de fleste bransjer. Slik angripes den norske modellen fra toppen og forvirrer i bønn. EØS-avtalen både bidrar til og krever at dette fortsetter. En sjølstendig fagbevegelse med klare krav og evne til å sette makt bak kravene, kan dreie dette i en annen retning.

EØS står i veien

EØS-avtalen står i veien for både styring av kapitalen og sikring av tariffavtalene. Arbeiderpartiet som et sosialdemokratisk styringsparti passer ikke med EØS-avtalen som ramme, og partiet er ikke lenger noen ørn blant partiene. Fagbevegelsen kommer på defensiven fordi tariffavtaler og arbeidslivslovgivning ikke har forrang framfor EUs regler. SV-leder Audun Lysbakken har treffende kalt EØS-avtalen et abonnement på høyrepolitikk.

Ei ny tid blir imidlertid møtt av stadig flere aktive fagorganiserte og tillitsvalgte som mener at tvangstrøya EØS må bekjempes ved å si nei til nye

direktiv og kreve at den erstattes av en handelsavtale med EU. Denne radikale strømmingen har etter hvert blitt så sterk at den har pressa LO-sekretariatet til å fatte vedtak mot EUs vikarbyrådirektiv, å gå imot EUs energibyrå ACER og kreve veto mot innføring av EUs fjerde jernbanepakke.

Ut av EØS

EL og IT Forbundet, Fellesorganisasjonen og Norsk Lokomotivmannsforbund har vedtak som krever ut av EØS. Sikring av framtidige lønns- og arbeidsvilkår dreier seg ikke kun om å gå imot enkelt direktiv, men å få stadig flere til å gå imot selve avtalen. Kampen for aktiv bruk av vetoretten i EØS-avtalen og konkrete krav for å ta oss ut av for eksempel EUs fjerde jernbanepakke eller ACER, er eksempler på aktivisering som bidrar til slik forståelse. Det samme gjør det å se at ja-sida i nasjonal politikk går inn for eller støtter markeds-Norge framfor fellesskapsløsninger og samholds-Norge. Det er nettopp gjennom en sterkere allianse med fagorganiserte, at vi kan komme nærmere målet om en handelsavtale med EU.

Dette Vett-heftet drøfter en rekke EØS-relaterte saker hvor det endelige utfallet blir avgjørende for framtidige arbeidsplasser og fagorganisertes lønns- og arbeidsvilkår. Det er vel mulig at flertallet på LO-kongressen i 2022 fortsatt kan velge alliansen med markeds-Norge, men kampen mot EU-direktiv og EØS-politiet ESA – og for en sterkere fagbevegelse vil fortsette å vokse i styrke.

NY DE FACTO-UTREDNING:

Etter brexit

**Styrker havne-
ne.** Statsminister Boris Johnson besøkte i januar den nybygde havnen Tilbury Port 2 som skal avhjelpe den nye grensekontrollen etter brexit. FOTO: ANDREW PARSONS NO 10 DOWNING STREET

Notat fra De Facto om utvikling i økonomi, handel og arbeidsinnvandring etter brexit

I dette notatet presenteres en oversikt over britisk økonomi etter brexit når det gjelder handel med varer og tjenester mellom Storbritannia og EU før og etter brexit, hvilke hindringer for handelen avtalen innebærer, hvordan økonomien har utviklet seg og hvordan arbeidsinnvandringen er påvirket. Slik vil den gi et bidrag til å forstå konsekvensene av brexit på britisk økonomi.

Covid viktigere enn brexit

Britenes uttreden av det indre markedet er både for fersk og for sammenfallende i tid med den globale Covid-pandemien, til at en foreløpig kan gi noen klare svar på konsekvensene av brexit. Notatet presenterer noen nøkkeltall som kan antyde betydningen av Brexit til britisk økonomi.

Britisk BNP i tredje kvartal av 2021 er 2,1 prosent lavere enn i tredje kvartal 2019, da BNP var på sitt høyeste. Ved å analysere hvilke kvartaler som har vært preget av nedgang, ser det ut som om pandemien har spilt en betydelig viktigere rolle for nedgangen enn brexit.

Handelen med varer til EU har gått kraftig ned fra 2019 til 2020, men tok seg noe opp igjen til 2021. Sammenlignet med land utenfor EU er fallet imidlertid betydelig større. Mens fallet for de ti første månedene i 2021 sammenlignet med tilsvarende måneder i 2019 er 5,6 prosent med land utenfor EU, er det på 16,7 prosent med land i

EU. Differansen tyder på at brexit har spilt en rolle. Et viktig poeng er at det er særlig importen som er redusert, mens eksporten ligger ganske likt. Dette har bidratt til å styrke Storbritannias handelsbalanse ovenfor EU.

Utviklingen i næringsmiddelindustrien tyder på at denne er spesielt preget. Men utviklingen i handel med laks er mer positiv, og det kan tyde på at fortellingen om at fisk skulle bli særlig hardt rammet av brexit, er overdrevet.

Styrker handelsbalansen

For handelen med tjenester er bildet lignende. Her har handelen falt både til EU og land utenfor EU. Mens fallet for de to første kvartal i 2021 sammenlignet med tilsvarende kvartaler i 2019 er 27,6 prosent til EU, er det på 8,9 prosent til land utenfor EU. Igjen tyder differansen på at brexit har spilt en rolle. Vi ser at import er betydelig mer redusert enn eksport, noe som bidrar til å styrke den britiske handelsbalansen. At eksport er redusert mindre enn import, tyder på at selve markedsadgangen til EU er et mindre problem enn andre årsaker, for eksempel de som er knyttet til pandemien, og at mer av produksjonen går til hjemmemarkedet.

Når det kommer til arbeidsinnvandring, har det vært en nedgang på totalt om lag 180 000 mennesker med annen nasjonalitet bosatt i Storbritannia mellom toppåret 2019 og 2021. Her er det om lag 300 000 færre fra EU-land, men en økning på rundt 100 000 fra land utenfor EU. Igjen tyder tallene på at brexit har spilt en rolle.

Alt i alt tyder tallene på at brexit har hatt en effekt på handel, eksport og arbeidsinnvandring, men lite på verdiskaping.

Interessekamp i et smeltende Arktis

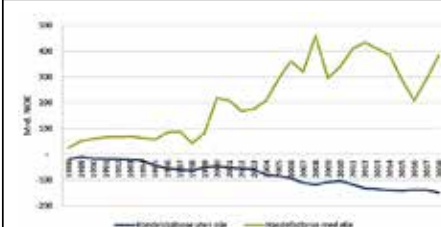
■ Masterstudent Jens Isak Hultgren Nielsen ved NTNU tildeles Dag Seierstad-stipendet for 2021. Stipendet

utdeles årlig av Nei til EU til særlig interessante og kritiske masteroppgaver om EU og Norges forhold til EU. Nielsens oppgave har tittelen: «The role of the EU in the melting Arctic – Cooperation, Competition and Contestation at the top of the world».

Eksport og eksportmuligheter utenfor EU

■ Ny rapport skrevet av Roar Eilertsen i DeFacto-rapport 4-2021: Eksport og eksportmuligheter utenfor EU kan nå lastes ned fra neitileu.no. Rapporten handler om omfanget og innholdet i norsk vareeksport til markeder utenfor EU, og med særlig oppmerksomhet mot eventuelle tollbarrierer eller andre hindringer for denne handelen.

EØS-avtalen tjener EU

■ Frihandelen i EØS-avtalen er særlig til gunst for EU. Handelen med fastlandsvarer viser et årlig underskudd for Norge mellom 100 og 160 milliarder kroner de siste ti årene. Norsk næringsliv har tapt markedsandeler hjemme, og for få norske næringer utenom olje og gass samt oppdrett har vunnet markedsandeler på EUs indre marked. Norge har fortsatt en positiv handelsbalanse mot EU når man regner med oljebaserte produkter, men den er synkende, og uten det fossile er underskuddet økende.

Hovedoppgaver for 2022

■ Nei til EUs rådsmøte i november vedtok hvilke hovedoppgaver organisasjonen skal prioritere i 2022. Nei til EU har ambisjoner om å få gjennomslag for våre krav i den nye politiske situasjonen etter valget. Nei til EU vil følge opp lista av oversendte krav, spesielt ACER, EUs jernbanepakke fire, utredning av alternativer til EØS, delforbud mot bemanningsbransjen, styrket importvern for landbruket og håndheving av norsk suverenitet i Svalbards fiskerisone.

Etter brexit

- Notat om utvikling i økonomi, handel og arbeidsinnvandring etter brexit.
- Notatet er skrevet på oppdrag fra Nei til EU av De Facto – Kunnskapssenter for fagorganiserte. Notatet er utarbeidet av Isak Lekve.
- Last ned notatet fra neitileu.no

Våre viktigste argument

Folkestyre

Utenfor EU kan vi ha et folkestyre hvor folk deltar og politikerne står til ansvar for valgene. Ønsket om et levende demokrati var den viktigste grunnen til at folk i Norge stemte nei til EU-medlemskap i 1994.

Siden den gang har EUs demokratiske problemer økt. Myndighet over stadig nye områder overføres fra nasjonalstatene til EU, og innbyggerne i EU har liten oversikt over hva som skjer bak de lukkede dørene i Brussel.

Solidaritet

I Verdens handelsorganisasjon er EU en pådriver for at de fattige landene skal tillate multinasjonale

selskaper å etablere seg.

EU presser også på for at tidligere koloniland skal inngå urimelige frihandelsavtaler. Det betyr i praksis at u-landene hindres i å bygge opp egne velferdssamfunn og egen produksjon. EU har flere ganger kuttet i u-hjelpen. Den internasjonale bistandsorganisasjonen Oxfam har kritisert EU for å prøve å få balanse i egne budsjetter på bekostning av verdens fattigste. Utenfor EU kan vi føre en solidarisk handels- og bistandspolitikk.

Handlefrihet

EU snakker oftere og oftere med bare én stemme i viktige internasjonale fora som FN. Lisboaatraktaten

betyr at enda mer av utenrikspolitikken samordnes og unionen har fått en fast utenriksminister.

At EU ensretter utenrikspolitikken er et viktig argument mot norsk medlemskap. Utenfor EU kan Norge være en selvstendig stemme i verden.

Miljø

EU løser ikke miljø- og klimaproblemene. EUs ønske om økt økonomisk vekst fører til sentralisering

og stordrift. Det leder til overforbruk av ressurser, økt transport og forurensning. EU er for lite for de store, globale miljøproblemene, og for stort for de lokale. Utenfor EU kan vi fremme miljø og utvikling i internasjonale organer som FN, der EU tenker fri flyt.

Har satt ned energikommisjonen. Olje- og energiminister Marte Mjøs Persen, fotografert i Bergen i valgkampen. FOTO: ARBEIDERPARTIET

VURDERER IKKE KRAFTMARKED:

Energikommisjon med tvilsomt mandat

Regjeringens **nye energikommisjon** skal ikke se på EUs kraftmarked eller politisk styring av krafta.

Regjeringa har oppnevnt en ny energikommisjon. Det var forventet at kommisjonens mandat ville omfatte de åpenbare problemene som et integrert europeisk kraftmarked og bortfall av nasjonal politisk styring har forårsaket.

I stedet har vi fått en energikommisjon som har til formål å kartlegge energibehovene og foreslå økt energiproduksjon. Ny kraftproduksjon til innenlandske energibehov gir liten mening dersom denne krafta skal stilles uhindret til rådighet for eksport, slik EUs energiregelverk forutsetter. Dermed starter kommisjonen sitt arbeid i feil ende.

Kommisjonen skal riktignok vurdere sentrale interessekonflikter

Bli oppdatert på Facebook

Følg Nei til EUs Facebook-sider for å bli oppdatert på nyheter om ACER og kampen om strømmen. www.facebook.com/NeitilEU

AV JAN R. STEINHOLT

jan@neitileu.no

energipolitikken, men ikke den mest sentrale interessekonflikten av alle: motsetningen mellom samfunnets og innbyggernes grunnleggende behov på den ene sida, og et markedsstyrt kraftmarked på den andre.

Folkebevegelser ikke representert

Det er påfallende at interessegrupper som fiskeflåten, folkebevegelser mot vindkraftutbygging og grunnplansbevegelser for politisk styrte strømpriser ikke er representert i energikommisjonen.

Like påfallende er det at en avgått direktør for Konkurransetilsynet er oppnevnt som kommisjonens leder. Lars Sørgard har som konkurranseledelse markert seg som en ivrig tilhenger av markedsstyring og maksimal liberalisering, ofte i tett samspill med EØS-tilsynet ESA. Uavhengig av Sørgards øvrige kvalifikasjoner, gir oppnevningen merkelige signaler i en situasjon der samfunnsmessige interesser på energifeltet åpenbart står i et direkte motsetningsforhold til markedskreftenes frie spill.

1. Ungdom mot EU deltar på Strømprisalliansens demonstrasjon 20. januar.

2. Ungdom mot EU-leder Frankie Rød på stand.

3. Organisasjonssekretær Mikkel Sibe.

UNGDOM MOT EU:

Et mangfoldig nei

Nei-kampen handler for meg om folk. Det handler om småbønder i bygda, og renholdsarbeidere i byen. Om trebarnsmødre i flyktningleire, og transpersoner i Ungarn.

Vår styrke er at vi er alle slags folk, og at vi tar kampene sammen, uavhengig av kjønn, kjønnsidentitet, alder, religion, seksuell legning, sosial status, etnisk bakgrunn og politisk ståsted.

Vi må jobbe for å fortsatt være en in-

UMEU
Ungdom mot EU

**AV LASSE STRAND
ANDERSEN**

Sentralstyremedlem
i Ungdom mot EU

kluderende bevegelse for alle. Skulle vi stå overfor en ny EU-kamp så vil dette være absolutt nødvendig, ikke bare for å styrke organisasjonen og nei-siden, men også for å sørge for at folk sitter på nok informasjon om EU.

Mange under 30 har for lite kunnskap om EU og hva unionen innebærer. EU er ikke en del av undervisningen i grunnskolen og er også nå fjernet fra pensum i videregående skole, til tross for at det kanskje er ett av de viktigste

politiske spørsmålene Norge har stått ovenfor.

Derfor må vi sikre at folk flest lærer mer om EU. Derfor må vi rette oss mot alle deler av samfunnet og spesielt unge mennesker som aldri har opplevd en EU-avstemning.

Den beste nei-bevegelsen er en bevegelse som er bred og mangfoldig, med rom for alle. Så la oss sørge for å ta et oppgjør med fordommer, la oss sørge for at alle føler seg velkomne.

Er EU populært i Sverige?

Svaret avhenger av om det er EU eller Sveriges egen statistikkmyndighet som spør. FOTO: JOB HENRIQUE

EUS EGNE MENINGSMÅLINGER:

Tallenes tale

Kunnskap er makt, heter det. Som du spør, får du svar, heter det også. I tiår etter tiår har **EU fått innsikt fra Eurobarometer** om hva europeerne tenker og mener.

Vi har alle våre kors å bære. Et av mine er at jeg samler på bøker. I bokhylla her på Byåsen har jeg en mengde bøker om europeisk integrasjon. Alt fra klassikere som Romano Prodis *Europe as I see it* (2000) og Jacques Delors visjonære *Our Europe* (1992) til mer euroskeptisk litteratur, med titler som *European misunderstanding* (2000), *Euro-Clash: The EU, European identity and the future of Europe* (2008), *Europe – the faltering project* (2009), *Europe's decline and fall: the struggle against global irrelevance* (2010), *Europe isn't working* (2016), *Euro tragedy: a drama in nine acts*, *The EU – an obituary* (2016) og *The euro and its threat to the future of Europe* (2016). Sistnevnte skrevet av nobelprisvinner Joseph E. Stiglitz.

Når man leser slike bøker, mangler det ikke på dommedagsprofetier og nederlagsdømming av det europeiske prosjektet, EU, og ikke minst euroen. Men nøkternt sett må man kanskje erkjenne at EU har vist seg, og viser seg, å være relativt levedyktig – tross sine feil og mangler. Og uansett er det jo slik at Eurobarometer dokumenterer at folk flest, spesielt i vårt nærmeste naboland Sverige, i dag er overveiende positive til EU-prosjektet. Eller?

Kilde SCB

■ www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/demokrati/partisypatier/partisypatiundersokningen-psu/pong/tabell-och-diagram/eu--emu-sympatier/eu-sympatier/

Kilde Eurobarometer

■ europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2612
■ europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2554

AV JO STEIN MOEN

standpunkt@neitileu.no

Verktøy for integrasjon

Det er opplest og vedtatt at en god kilde til informasjon om folkekmeningen i Europa finner man ved å studere Eurobarometer sine rapporter om spørreundersøkelser. Eurobarometer ble initiert i 1974 av franskmannen Jacques-René Rabier, nær samarbeidspartner av EUs «far», Jean Monnet, og Director-general for informasjon i EU-kommisjonen fra 1958 til 1973. I dag er «Eurobarometer en unik kilde til kunnskap og informasjon i EU», ifølge barometeret selv.

Hvorvidt Eurobarometer og undersøkelser har nødvendig avstand til EU-institusjonene som er i sentrum av spørsmålsstillingene, er et metodisk spørsmål som fagfolk og statistikere er bedre til å besvare enn undertegnede. Hvorom allting er: På Eurobarometers nettside står en såkalt «Legal Notice», der det framkommer at det er EU som eier rettighetene til redaksjonelt innhold på siden, og at kilden må oppgis. For ordens skyld må det derfor oppgis at kilder for denne artikkelen i stor grad er Eurobarometer og EU, og at oversettelsene fra engelsk og svensk er gjort av undertegnede.

Spørsmålet er: hva avslører den siste Eurobarometer-undersøkelsen om folkekmening og stemning i EU i vår tid,

nesten femti år etter at Rabier etablerte det som kan sies å ha blitt et slags verktøy for europeisk integrasjon? I en pressemeldingsom ble sendt ut 22. januar 2022 kan man lese opptil flere gladnyheter. Under overskriften «Life in the European Union» kan man lese at 81 prosent av respondentene sier de er glade for å bo i EU («happy living in the EU»), mens 89 prosent er glade for å bo i landet sitt og like mange (89) er fornøyd med familielivet sitt. Familie og nasjon kommer med andre ord så vidt bedre ut enn Den europeiske union. Videre framkommer at 68 prosent av europeerne sier seg enig i at EU er et stabilt sted i en urolig verden («EU is a place of stability in a troubled world»), mens 67 prosent er enig i at EU-prosjektet tilbyr et framtidsperspektiv for Europas ungdom («offers a future perspective for Europe's youth»). Det kommer også fram at «Fred (49 prosent), meningsfrihet (47 prosent), sosial likhet og solidaritet (45 prosent) og toleranse/åpenhet ovenfor andre (44 prosent) er verdiene som best legemliggjør EU sammenlignet med andre land, ifølge de spurte i undersøkelsen».

Ved første øyekast virker disse svarene (og spørsmålene?) å være litt «fluffy», kan man kanskje si. Men rett

skal være rett: Eurobarometer er et anerkjent fagmiljø som i tiår etter tiår har produsert faktagrunnlag for politikkutvikling i vår verdensdel. Og på hjemmesiden til Eurobarometer legges det stadig ut nye rapporter og pressemeldinger. Øverst på nettsiden ligger i skrivende stund den ferskeste rapporten; utført for Europaparlamentet og med den løfterike tittelen *Defending democracy – Empowering citizens*. Der framkommer at «53 prosent er fornøyd med hvordan demokratiet fungerer i EU, mens 41 prosent ikke er fornøyd».

Hva har skjedd med svenskene?

Det er interessant å lese hva folk i de ulike landene angivelig mener om EU-relaterte spørsmål. De tre land der flest folk ifølge Eurobarometer ser EU-medlemskap som «en god ting», er Luxembourg (88 prosent), Irland (86 prosent) og Nederland (81 prosent). De land der færrest ser EU-medlemskap som «en god ting» er Slovakia (39 prosent), Østerrike (41 prosent) og Hellas (42 prosent). Man skal ikke dykke langt ned i selve rapporten før man ser ting som gir grunn til bekymring. På spørsmålet: «To what extent do you agree or disagree with each of the following statements: My voice counts in the

Mens Eurobarometer har målt seg til at i 2021 er 79 prosent av svenskene for EU, er svaret til de svenske meningsmålerne at det på samme tid er kun 57,5 prosent av svenskene som sier ja til svensk EU-medlemskap.

JO STEIN MOEN

Standpunkt 1-2022

EU», viser det seg at «i ni medlemsland følger et flertall av de spurte at deres stemme teller i EU, ledet av Sverige (66 prosent), Danmark (65 prosent) og Nederland (62 prosent). Men i 18 land er flertallet uenig i at deres stemme teller i EU, med høyeste misnøye i Latvia (85 prosent), Hellas (76 prosent), Tsjekkia (75 prosent) og Estland (71 prosent).» Sverige i tet, her altså.

De land som er mest negative til EU er Frankrike (der 41 prosent er imot EU

som idé, eller er skeptisk), Hellas (37 prosent), Østerrike og Latvia (begge 36 prosent) og Tsjekkia og Romania (begge 35 prosent). Det framkommer i undersøkelsen at i samtlige EU-land sier mer enn halvparten av de spurte at de er for EU, med Polen (82 prosent), Irland (81 prosent) og Portugal (79 prosent) på topp. Noe overraskende er det at Eurobarometer oppgir vårt naboland Sverige som et av de fem mest EU-vennlige landene. Der sier nemlig like mange som i Portugal, hele 79 prosent, ja til EU, ifølge EU. 74 prosent av svenskene mener EU-medlemskapet er viktig for landet, og her er man på tredje plass. Tidene har visst endret seg siden et splittet Sverige meldte seg inn i EU i 1994. Vi som husker EU-kampen den gang – selv tilbragte jeg noen uker i Sverige sammen med sosialdemokratiske nei-folk i forkant av folkeavstemningen – har nesten litt vanskelig for å tro på det.

Imidlertid finnes jo meningsmålinger i Sverige også. Den svenske Statistikmyndigheten (SCB), som så vidt jeg forstår tilsvarende Statistisk Sentralbyrå (SSB), har over lang tid målt svenskernes syn på EU. I en interessant oversikt på SCBs hjemmeside, under overskriften «EU-sympatier 1996–2021», framkommer et mer nyansert bilde. Statistikmyndigheten har helt siden 1996 stilt spørsmålet «År du i hovedsak for eller mot det svenska medlemskapet i EU, eller har du ingen bestemt åsikt?». Mens Eurobarometer har målt seg til at i 2021 er 79 prosent av svenskene for EU, er svaret til de svenske meningsmålerne at det på samme tid er kun 57,5 prosent av svenskene som sier ja til svensk EU-medlemskap. Det er en signifikant forskjell, selv om spørsmålsstillingen er noe ulik. Antallet respondenter er også ulikt. SCB har spurt vesentlig flere om sitt syn på EU, hele 4 319 respondenter er oppgitt i deres undersøkelse, mens Eurobarometer ifølge metodedelen av rapporten spurte 1 070 velgere. Det kan legges til at 57 prosent ja til EU i Sverige høsten 2021 er en viss nedgang for ja-siden siden høsten 2019, da oppimot 60 prosent, ifølge SCB, var for svensk EU-medlemskap.

Året før, høsten 2018, var ifølge Statistikmyndigheten kun 50 prosent (!) av svenskene tilhengere av EU-medlemskap. Det var altså status 27 år etter folkeavstemningen i 1994, der 52,3 prosent av svenskene stemte ja til innlemmelse i unionen. Og om man følger SCBs grafer litt til venstre i skjemaet ser man at i storparten av perioden 2010–2018 var under 50 prosent av svenskene for EU-medlemskap. Det antyder en litt annen folkemening enn det inntrykk som skapes om man kun leser Eurobarometers tall. Hva som er riktig, vet jeg ikke. Uansett gir det grunn til en viss ettertanke.

Nei til EUs kvinnevalg.

Reidun Heggen er leder i kvinneutvalget. Hun vil ha med alle i toget på kvinnedagen 8. mars.
FOTO: EIVIND FORMOE

KVINNEDAGEN 8. MARS:

– Bli med oss i toget på kvinnedagen 8. mars

Kvinneutvalget i Nei til EU anbefaler å gå under parolen «Kjerringer mot at EU skal styre strømmen» 8. mars.

Reidun Berntsen Heggen er leder i Nei til EUs kvinnepolitiske utvalg.

– Dette er ikke en ny parole, men dessverre er parolen mer aktuell enn noen gang. Den europeiske strømkrisen får effekt for Norge, siden store deler av landet nå er koblet på det europeiske strømmettet, sier hun.

Strøm er infrastruktur

Kvinneutvalget mener at den ukontrollerte strømprisen vi ser nå kunne vært unngått dersom strømmen ble behandlet som en del av infrastrukturen og ikke som en vare.

– Det er forskjell på å droppe å kjøpe

Les mer på nett

■ Mer om kvinneutvalget og kvinnepolitikk på Nei til EUs nettsider neitileu.no

AV SINDRE HUMBERSET

sindre.humberset@neitileu.no

et videospill fordi spillskapet har priset det ut av markedet, og måtte skru av strømmen fordi man er redd for å ikke kunne betale regninger.

– Strømprisen rammer kvinner dobbelt fordi vi i snitt tjener 24 prosent mindre enn det menn tjener. Dette er prosenter som kunne kommet godt med på vinterens strømregning og kunnet utgjort en stor forskjell for kvinner over hele landet.

Begrenset hvor mye man kan kutte

Under koronaen ble mange permittert fra jobbene sine, og dette skaper økonomisk usikkerhet. I år kommer høye strømregninger på toppen. Dette kan gjøre forskjellen på å klare budsjettet akkurat og å gå i minus hver måned.

– Dersom man er enslig forsørger er det begrenset hvor mye man kan kutte i personlig forbruk. Enslige forsørgere opplever nok et større press på økonomien nå, med en ekstra høy strømpris. I 2019 var det i Norge 14 097 enslige

forsørgere, av disse er 13 404 kvinner, forteller Reidun Heggen.

– Norge er det et av få land i Europa som har overskudd på den årlige strømproduksjonen, men det er jo ofte høye priser på vinteren og variasjoner i magasinene for det. Denne vinteren har dette bare blitt forsterket på grunn av en tettere tilknytning til det europeiske markedet. Norske politikere må inn og overta styringen over strømmen.

Fremme kvinneperspektivet

Kvinneutvalget har som mandat å bidra til å fremme kvinneperspektivet i organisasjonens arbeid, og arrangere kvinnekonferanse. Utvalget skal arbeide med nettverksbygging innenfor og mellom ulike kvinneorganisasjoner og miljø, også innad i Nei til EU.

Kvinneutvalget skal i året som kommer sette spesielt fokus på å nå nye unge kvinner og nye miljøer med argumentasjon mot EU.

GENERALSEKRETÆREN:

Nei til EUs bærebjelker

Nei til EUs bærebjelker ble først vedtatt på landsmøtet i 1992. De har altså vært med oss gjennom hele neikampen i 1994 og etterpå.

I mangel av et prinsippprogram er det bærebjelkene som utgjør vårt felles politiske grunnlag, sammen med formålsparagrafen i vedtektene.

Og bærebjelkene er kortfatta, litt over en A4-side. Nei til EU er en uavhengig og tverrpolitisk folkebevegelse, og derfor er grunnlaget utformet som en minste felles plattform. Det tjener oss vel, vi skal ikke utarbeide omfattende programmer som ekskluderer grupper eller organisasjoner som tilhører neisida, men ha en plattform som alle som godtar vedtektene kan slutte seg til og være en del av neialliansen.

Folkestyre – Miljø – Solidaritet

Folkestyre, miljø og solidaritet har vært og er grunnverdiene Nei til EU har framhevet gjennom hele sin historie. Det stod sentralt i 1994 og er et kort, positivt budskap som vi skal være stolte av. Og disse verdiene mener vi står i motstrid til medlemskap i EU og de ulempene EØS-avtalen gir oss.

Bærebjelkene framhever folkestyre som grunnlaget for vårt samfunn. Vi vil styre oss selv og samarbeide med andre land som en selvstendig nasjon. Alle skal ha en reell innflytelse på sin egen situasjon, og beslutninger skal tas så nært folk som mulig.

Alles rett til arbeid, norsk eierskap og vern om velferdsstaten er del av det vi legger vekt på ved «annerledeslandet». Vi skal stå fritt til å bruke de tiltakene vi ønsker for å nå disse måla. Det gjør vi ikke alltid på grunn av EØS-avtalen. «Vi skal selv bestemme over viktige miljøkrav, forbrukervern og vern om folks helse», står det i bærebjelkene. I dag er denne politikken i stor grad underlagt EU gjennom EØS.

Vår plattform omhandler også bærekraftig utvikling, og i det legger vi at dagens vekstpolitikk ikke kan fortsette, og at Norge må ha handlefrihet til å føre en politikk som bryter denne.

Nei til EU arbeider for en folkeavstemning om EØS-avtalen fordi vi mener denne avtalen bryter ned folkestyret og handlefriheten. «Vi vil forsvare den nasjonale sjølråderetten og demokratiske og sosiale rettigheter

Nei til EU er en uavhengig og tverrpolitisk folkebevegelse, og derfor er grunnlaget utformet som en minste felles plattform.

KJELL ARNESTAD

Standpunkt 1-2022

også mot angrep fra andre institusjoner og sammenslutninger enn EU.» Derfor har Nei til EU også engasjert seg i kampen mot for eksempel GATS og TISA, fordi vi ser at i likhet med EØS utfordrer slike avtaler både folkestyre, miljø og ikke minst solidaritet.

Bærebjelkene ble som sagt vedtatt i 1992, og deretter ble de utvidet i 1998 og litt revidert i 2016. De er altså ikke noe vi rokker ved unødig, og de er godt gjennomtenkte. Det er fordi vi ønsker å favne bredt blant EU-motstanderne.

Tverrpolitisk og antirasistisk

Formålsparagrafen i vedtektene slår fast at «Nei til EU er en landsomfattende, tverrpolitisk og antirasistisk organisasjon». Det forplikter, og det skal alltid være en rettesnor når vi tar beslutninger eller utformer politikk. Vedtektene sier deretter: «Nei til EU arbeider for at Norge ikke skal bli medlem i Den europeiske union for derved å sikre:

- demokratiet og norsk suverenitet på områder som er vesentlige for den norske velferdsstaten
- full handlefrihet til ansvarlig forvaltning av miljø og ressurser
- at tilpasning til EUs indre marked ikke må skje på bekostning av solidaritet med de land og befolkningsgrupper som er mest avhengig av internasjonal hjelp og støtte.»

Disse tre punktene oppsummerer bærebjelkene og samtidig utfyller de plussorda våre folkestyre, miljø og solidaritet. Nei til EU er verken isolasjonistisk, usolidarisk eller nasjonalistisk. Tvert imot – og derfor reagerer vi ofte sterkt når jasida framstiller oss slik. Nei til EU har bidratt sterkt til at i Norge er det fortsatt tverrpolitisk EU-motstand, faktisk i nesten alle partier, og det har vi gjort ved å bygge på bærebjelkenes gode fundament.

AV KJELL ARNESTAD

Generalsekretær i Nei til EU

Les Standpunkt før alle andre!

■ No kan du spare miljøet medan du les Standpunkt. Nei til EU tilbyr Standpunkt, Vett og andre publikasjoner som elektroniske abonnement.

■ I staden for å få Standpunkt og Vett pakka i plast i postkassa, kan du no få avisa tilsendt til e-postadressa di, slik at du kan lese den på lesebrettet eller datamaskina di.

Standpunkt som e-avis

■ Vil du registrere deg som e-avisabonnent? Send ei melding til: medlem@neitileu.no

Kalender

Les mer om aktivitetene her: neitileu.no/aktivitet

Mars

2.3. Nodeland
Årsmøte i Vest-Agder Nei til EU

3.3. Stokke
Årsmøte i Vestfold Nei til EU

9.3. På nett
Møte i Nei til EUs styre.

11.-12.3. Bergen
Årsmøte og årsmøteseminar i Hordaland Nei til EU

12.3. Råde
Årsmøte i Østfold Nei til EU

12.3. Prestfoss
Årsmøte i Buskerud Nei til EU

14.3. Bø i Telemark
Årsmøte i Telemark Nei til EU

15.3. På nett
Fylkesledermøte

16.3. Bergen
Årsmøte i Bergen Nei til EU

17.3. Trondheim
Årsmøte i Sør-Trøndelag Nei til EU

19.3. Steinkjer
Årsmøte i Nord-Trøndelag Nei til EU

26.3. Oslo
Rådsmøte i Nei til EU. Nei til EUs rådsmøte er det høyeste organet mellom landsmøtene.

April

2.4. Fauske
Årskonferanse og årsmøte i Nordland Nei til EU

Mai

6.5. Oslo
Fylkesledersamling i Oslo.

20.-22.5. Oslo
Møte i Nei til EUs styre.

25.-26.8. Oslo
Møte i Nei til EUs styre.

2.9. Oslo
Fylkesledersamling i Oslo.

18.10. På nett
Digital fylkesledersamling.

21.10. Oslo
Møte i Nei til EUs styre.

11.-13.11. Gardermoen
Landsmøte 2022

Bli medlem i Nei til EU!

■ Send følgende SMS-melding NEITILEU <DITT NAVN OG EPOSTADRESSE> til 2090 (200,-)

NYTT FYLKESAMARBEID:

Samarbeid på tvers av fylkesgrenser

Fylkeslaga i **Hordaland, Sør-Trøndelag, Rogaland og Troms** har starta ei arbeidsgruppe og inviterer alle andre fylkeslag med.

Tanken om utvida samarbeid mellom dei 19 fylkeslaga i Nei til EU har modnast over tid. Medlemene og fylkeslaga er dei viktigaste ressursane i organisasjonen, med aktivitet og mobilisering over heile landet. Fylkeslaga handterer på variert vis aktuelle politiske saker, organisatoriske saker, kontakt med lokal lag, einskildmedlemer, alliansepartar, kontakt med sentralt ledd og mykje meir. I dei store kampane som har vore i organisasjonen i forkant av folkerøystingane i 1972 og 1994 hadde me neppe klart det me klarte utan fylkeslaga si sterke og flotte mobilisering.

Dei møtestadene som er felles for fylkeslaga har stort sett vore fylkesleiararsamlingar, digitale og fysiske. I tillegg deltek medlemer i fylkeslaga med delegatar på Nei til EU sine rådmøte og på landsmøte.

Meir sjølvhjelpne fylke

Slik me forstår det, er det uttalt ønskje frå sekretariatet om at fylkeslaga vert meir sjølvhjelpne i mange administrative saker.

På rådmøtet i november 2021 oppmoda Toril Mongstad, frå talarstolen, fylka til å «skjerpa seg», og det vart oppmoda til samarbeid på tvers. I pausen etter tok Tone Berg, Sør-Trøndelag, kontakt med Toril. Ho ønskjer å engasjera seg i samarbeid mellom fylka. Slik starta det. Amina Ødegaard Prestbakk, Rogaland, meldte seg raskt på bana, og så kom Olav Flaate frå Troms med.

Fleire fylkeslag interesserte

Fleire lag har meldt at dette er eit positivt initiativ, men har ikkje kapasitet til å delta no. Andre har meldt interesse,

det må berre avklarast i eige styre.

Slik arbeidsgruppa ser det, er det ikkje nødvendig at det er leiar i fylkestyret som deltek. Det kan vera like kjekt at andre i styret tek seg av dette arbeidet. Kontakten til eige styre og eigne medlemer, samt til sekretariatet, skal ivaretakast.

Oppmodinga er enkel: Er du interessert i å vera med i arbeidsgruppa, tar du kontakt. Alle er velkomne. På sikt kan dette utvikla seg til eit landsomfattande, godt fungerande nettverk.

Målet er klart: Me skal inspirera, motivera og engasjera kvarandre. Me skal dela erfaringar, både positive og negative. Me vil diskutera felles politiske aksjonar knytt til aktuelle tema, og læra av kvarandre. Me vil prøva å finna ein metode for å nå ut til hushaldningane med budskapet vår, få fleire medlemer og fleire aktive og engasjerte. Me vil revitalisera kampånden frå 1972 og 1994!

Sør-Trøndelag:

Jostein Nervik Berg er leiar i fylkeslaget. Med seg i styret har han Haldor Buan Grenstad, Arne Byrkjeflot, Tone Berg, Svein Liland, Inge Ofstad, samt varamedlemer.

– I 2018 tok vi natt-tog til Oslo, og stod med plakat utafor stortinget og protesterte mot Acer. Vi tvilte ikke da, og nå er vi sikre, kablene griper dypt inn i samfunnsstrukturen vår. Strømprisene har gitt Nei til EU et stort moment, og nå dannes ei arbeidsgruppe mellom fylkene. Der skal vi samle tanker og kreativitet på kryss og tvers av landet. Alle med overskudd og gnist er velkommen inn, sier Tone Berg.

Haldor Grendstad er nestleder i fylkeslaget: – Norske ressurser skal være nettopp norske ressurser, og at de skal forvaltes av norske forvaltningsorganer, så nært den norske befolkning som mulig, og til beste for innbyggerne i Norge, sier han.

Troms:

I Troms er Olav Flaate leiar og avisinnleggskrivar. Resten av styret er Eli

1.

2.

1. Nyvalgt leder, Amina Ødegaard Prestbakk med avtroppende leder Leiv Olsen, og leder i Nei til EU Roy Pedersen på årsmøtet i 2021.

2. Fullt hus på Hordaland Nei til EU sitt studiemøte i november 2021.

3. Jon Dale innleia om folkestyre og EØS på studiemøtet i Bergen.

4. Deler av styret i Sør-Trøndelag. Fra venstre Ester K. Hasle, Svein Liland, Haldor Grenstad, Jostein Berg og Inge Hofstad. FOTO: TONE BERG

5. Troms Nei til EU hadde stand i Tromsø og Harstad 4. september med utdeling av valgkampavis. Bildet er fra standen i Tromsø.

AV TORIL MONGSTAD

standpunkt@neitileu.no

Berg, Tore Ruud, Reidun Heggen, Sofie Axelsen Osland, Arnhild Lindholm og Anne Lise Isaksen.

– Det er ei stor æra for oss i denne arbeidsgruppa innan Nei til EU å få spalteplass i Standpunkt, hovudorganet vårt, seier Olav Flaate.

– Det som er særst viktig no er å arbeida for ei politiskstyrt byggjing av landet. Der er styring av produksjon og omsetjing av elektrisk kraft like viktig no som for 100 år sidan då el-krafteventyret starta. Det vart ljøs i husa og kraft for industri og oss alle. Konseksjonar og heimfallsrett politikarane då fekk vedtatt, fortel oss mykje om ulikskapen mellom politikarane då og politikarane no i arbeidet med å byggja landet. Når eg no i tillegg har gått inn i denne samarbeidsgruppa, er det fordi det er inspirerande å arbeida med ulike menneske.

Hordaland:

Hordaland Nei til EU er aktive, me har mange styremøte, arrangerer studiearbeid, seminar og legg tekstar ut på heimesida og på andre sosiale media. Aktivitetar der me er synlege fysisk har diverre, som for dei fleste laga, vore reduserte i pandemiåra.

Toril Mongstad er leiar i fylkeslaget. Eg har vore med i styret sidan 2015, og fylkesleiar det siste året. Kampen for eit EU- og EØS-fritt Norge er den drivande faktoren i engasjementet. (Nesten) like viktig er det gode sam-

3.

4.

5.

arbeidet og samholdet i styret. Her er takhøgde, folk er rause, respektfulle og åpne med kvarandre. Her er rom for humor og latter, utan at det går på kostnad av god sakshandtering. Styret har hatt ein stabil samansetnad, det er vanskeleg å slutta nettopp fordi det er så kjekt å vera med.

Med meg i styret har eg: Gunnar Rutle, Sigmund Simmenes, Hildur Straume, John Dale, Anna Nordlund, Frode Larsen, Rose Maiken Flatmo, samt fem vararepresentantar: Agathe Børretzen, Brigtt Ottar Valen, Oddvar Skre, Ivan Tubez og Frode Mannsåker.

– Internasjonalt samarbeid skal ha same siktemål som vår nasjonale politikk: å byggja gode samfunn. Me må i vårt Europa finna rett balanse mellom det som er felles for oss, og den fridomen eit land må ha til å ta omsyn til egne naturgjevne vilkår. Det me utviklar av felles politikk og institusjonar må respektere folkestyret. Heilt sidan starten har EEC, EF og EU krenka desse viktige interessene. Derfor meiner eg at ja til samarbeid og nei til union er og blir vårt beste svar, seier Jon Dale.

Rogaland:

Fylkesstyret i Rogaland består av leder, ti medlemmer samt fire vara som alltid har mulighet til å møte opp på styremøter. Amina Ødegaard Prestbakk, 44 år, har vært fylkesstyreleder i ett år.

– Det var vi i Rogaland som foreslo at Nei til EU skulle stevne regjeringen for brudd på Grunnloven. Ikke alle var overbevist om at det var klokt, men i Høyesterett fikk vi medhold i at vi hadde rett til å reise sak. Det var en viktig politisk seier.

– Det er vanskelig å holde oppe aktiviteten, siden det er vanskelig å holde oppe lokallag når stemningen blant folk er at EU-spørsmålet ikke er aktuelt. Vi må få folk til å forstå at det daglige engasjementet trengs, det er den største utfordringen. Alt som kan øke engasjementet i Nei til EU er positivt.

– Vi må få opp aktiviteten på grunnplanet, for det er det som gir oss slagkraft. Det kommer heile tida flere utspill fra Brussel. Da må vi være på hugget, og det er ikke lett, men nødvendig.

Hva koster det å bli medlem?

■ Hovedmedlemskap koster 200 kr første året, deretter 435 kroner per år.

■ Husstandsmedlemskap koster 150 kr første året, og deretter 260 kr per år. Husstandsmedlemskap er for medlem nummer to i husstanden, og det sendes ikke papirpost til husstandsmedlemmer.

■ Medlemskap i Ungdom mot EU koster 50 kr.

VARME ORD & STIKK I SIDA

Standpunkt vil i dette nummeret dele ut Varme ord og Stikk i sida til:

Varme ord

Går til leder av NHO organisasjonen Norsk Industri, Stein Lier Hansen, som mener at strøm ikke kan være en vare som alle andre. Flere på ja-sida oppfordres til å si og mene det samme.

Stikk i siden

Går til olje- og energiminister Marte Mjøs Persen for oppnevning av ny energikommisjon. Kommisjonen skal verken se på følgende av markedstvang eller styring med krafteksporten. Ingen fra strømprisalliansen er representert i kommisjonen.

TIPS OSS!

Standpunkt-redaksjonen blir alltid glad for tips fra leserne. E-post: standpunkt@neitileu.no

Standpunkt

Ansvarlig redaktør:
Roy Pedersen

Redaktør:
Sindre Humberset

Layout:
Sindre Humberset

Redaksjon:
Hildegunn Gjengedal, Toril Mongstad, Frankie Rød, Morten Harper, Jan Steinholt, Eivind Formoe og Arne Byrkjeflot.

Korrektur:
Kjell Arnestad

Opplag: 23 500

Redaksjonen avsluttet:
16.2.2022.

Trykkansvarlig:
Porteføljeforvaltning Norge AS

Annonser og istikk:
Ta kontakt for pris og informasjon. Budskapet i annonser og innstikk står for annonsørens regning og trenger ikke være sammenfallende med Nei til EUs syn.

Bli medlem
Medlemskap i Nei til EU koster 200 kr første året. Meld deg inn her: neitileu.no/bli-medlem

Post og e-post:
Schweigaards gate
34 B, 0191 Oslo
Kontakt oss:
standpunkt@neitileu.no
Telefon:
22 17 90 20

Topp 5

Fem problematiske EU- og EØS-saker.

1 EUs energipakker

Høye strømpriser importert fra EUs energiunion har satt fart i debatten om ACER. Vetoretten må brukes mot EUs energipakke 4. Et flertall i folket ønsker å ta Norge ut av ACER.

[Opp fra andreplass]

2 ACER-søksmålet

ACER-saken er anket videre til lagmannsretten og kommer trolig opp i august. Dette kan bli en ny omdreining i kampen mot EUs makt over norsk energisektor. Støtten til innsamlingen for søksmålet er overveldende.

[Opp fra fjerdeplass]

3 EUs fjerde jernbaneløst

EUs fjerde jernbaneløst pålegger anbudskonkurranse og vi mister nasjonal kontroll. Når vil regjeringen innfri løftene om varige unntak?

[Ned fra førsteplass]

4 Utredning om EØS-alternativ

Regjeringens varslede EØS-utredning må vise hvilke alternativer Norge har til EØS, som samtidig vil sikre en full og forutsigbar markedsadgang.

[Opp fra femteplass]

5 EUs minstelønnsdirektiv

Minstelønnsdirektivet er til sluttbehandling i EU. Direktivet vil true det nordiske kollektive avtalesystemet.

[Tilbake på listen]

Neste Standpunkt

Frist for innlegg og andre innsendte bidrag til nummer 2-2022 er **23. mai 2022**.

MENER ISLAND BRYTER MED EØS-AVTALEN:

«Islandsk, ja takk» stoppes av ESA

– Favorisering av eget næringsliv er forbudt, sier ESA.

Island kan bli dratt inn for EFTA-domstolen for brudd på EØS-avtalen. «Forbrytelsen» består i at landets regjering har støttet en kampanje for å få islendinger til å velge varer og tjenester fra hjemlandet, for å få fart på økonomien under pandemien.

«Íslenskt, gjörid svo vel.» Dette har vært slagordet i en kampanje for å styrke islandsk økonomi og skjerme arbeidsplasser etter at landet blei ramma av korona-epidemien. En omtrentlig norsk oversettelse er «Islandsk, ja takk». Kampanjen oppfordrer kunder og forbrukere til å velge islandske produkter og tjenester.

Støttet av staten

Den islandske staten har støttet kampanjen økonomisk sammen med åtte

ESA griper inn.

Statlig støtte til kampanjen for å velge islandsk er en torn i øyet på EØS-politiet ESA.

interesseorganisasjoner fra industri og næringsliv. Dette har falt ESA tungt for brystet og har avfødt en ny begrunnet uttalelse fra EØS-tilsynet som en siste advarsel til islendingene.

Politisk tilslutning til kampanjen fra fiskeri- og turistministeren gjør saken enda verre, mener ESA, som allerede i 2020 anklaget Island for brudd på EØS-avtalens regler om uhemmet flyt av varer og tjenester i EØS-området. ESA mener også at islendingene har forbrutt seg mot statsstøttereglene, innkjøpsdirektivet og direktivet for offentlige anskaffelser.

Island har svart med at en produsent på Island ikke nødvendigvis har islandske eiere.

Kan få konsekvenser for Norge

I tida som kommer må finansminister Trygve Slagsvold Vedum og andre regjeringsmedlemmer vokte seg for å komme med flere oppfordringer til folk om å støtte lokale bedrifter som sliter etter koronarestriksjoner.

AV JAN R. STEINHOLT

jan@neitleu.no